

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izha je vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnitva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Trdna vlada.

V sredo, 6. t. m., je podala vlada na skupščinski seji svojo deklaracijo. Odkar živimo v naši državi, še nobena vlada ni podala tako jasne in v duhu ljudskih želj zasnove izjave kakor sedanja vlada. Vlada ni podala obširne deklaracije, ni v njej obeležila podrobnosti, pač pa je jasno povedala smernice, po katerih hoče vladati. Po dolgi dobi nezakonitosti, nasilstev, korupcije in gole strankarske vladne politike si je vsakdo naravnost oddahnil, ko je slišal v vladni deklaraciji povsem novo muziko, dolgo pričakovano, pa dosedaj ne še izrečeno. Zavest, da je sedanja vlada ljudska in parlamentarna vlada, se jasno izraža v njeni deklaraciji. Povdaranje parlamentarizma, prej teptanega, potrebne politike sporazuma med tereni državnostvornimi narodi, korektnosti državne uprave, iz katere naj izgine zgolj strankarska politika in korupcija, ki se bo iztrebila, če treba, z drakonimi ukrepi, poenostavljenje in izenačenje davkov, povdarek, da je treba pospešiti resnično samoupravo, odločna napoved, da se bo pobijalo vsako nasilstvo in uveljavil zakon, ter napoved najnujnejših in neodložljivih zakonov, ter remediura grehov prejšnjega režima, vse to je pomirilo razdražene živce cele javnosti. Iz vseh pokrajin so prihajala poročila, kako se ljudstvo veseli novega, poštenega režima ter ga pozdravlja.

Javnost je bila radovedna, kakšno stališče bo zavzela nasproti novi vladi in njeni deklaraciji opozicija, setoječa iz strank bivšega Pašičevega režima. G. Pribičević, politik »močne roke«, to je zagovornik nasilnih metod, se je pripravil na surovo borbo v narodni skupščini, na borbo povsod in nemira, ki bi dovedli do preteptov in parlament ponižali. S tem svojim načrtom pri svojih zaveznikih ni prodril. Pač pa je opozicija skušala zbrati vse svoje argumente proti sedanjí vladi, da bi ji zadala moralen udarec, ki bi povzročil njen padec. Ta pozizkus se je pa prav klavarno ponesrečil.

Prav značilno je, da je opozicija poslala kot glavne govornike proti Davidovičevi vladi samostojne demokrate in od teh prav tiste, ki morejo pač najmanj govoriti o kakih priljubljenosti med ljudstvom, ki so tipični predstavniki bivšega režima, poslanec Wilderja, dr. Lukiniča in Pribičevića. Do zadnjega dne voditelji radikalov niso govorili, marveč le njihovi pritlikavci, le g. Marko Trifković naj bi kot radikalni vodja markiral opozicijsko stališče radikalov. Druga značilnost v debati je bila, da se opozicijski govorniki niso pečali toliko z vsebino vladne deklaracije, marveč so se le lovili z očitki, da premalo pove, da tega in onega, kar bi bilo treba, ne povdarja, v nasprotju s tem so se drugi zopet vpikavali v njo, da preveč obljublja. Glavnih argumentov niso povzeli proti vsebini deklaracije, marveč proti strankam, ki jo sestavljajo. Te argumente je povzel g. Pribičević, katerega govor je bil samo nanizanje in napadov na vladne stranke, na posamezne ministre in iz obrabljenih puhlic o narodnem edinstvu in nap rednjstvu. Ubral je ostre kulturnobojne strune, slavil Gambettovo besedo »klerikalizem je sovražnik človeštva« in smisel levičarstvo sedanje vlade, češ da bi se francoska levičarska vlada, ki je za laiško šolo in ukinjenje diplomatskih odnošajev z Vatikanom, čudila, ako bi slišala, da se vladne stranke imenujejo levičarske, ko bi na Francoskem spadale med skrajne desničarje.

Tu je g. Pribičević pokazal vso svojo ignoranco in starokopitnost svojega liberalizma. G. Pribičević ali ne razume, ali noče razumeti, da levičarstvo, kakor naprednjaštvo, ne sestoji v kakih farških gonji, v sovrastvu do temeljev krščanstva in krščanske etike, mesto katere take »levičarske« korifeje ne morejo postaviti ničesar niti oddaleč enakovrednega, marveč v naprednem socialnem in državniskem pojmovanju, ki se od Pribičevićevega starokopitnega centralizma in ž njim naravno zvezanega absolutističnega, nasilne politike razločujejo kakor politika Mac Donalda in Pašičeva politika. Herriot se po krivici smatra za levičarja, ker je kulturnoboje, marveč je levičar po smernicah svoje zunanje politike. Sicer so bili časi, ko je g. Pribičević

priznaval, da je dr. Korošec stokrat bolj napreden in kulturn kakor katerikoli slovenski demokrat, četudi je »klerikalec«, toda danes tega ne sme priznati.

Vlada na argumentacije opozicije ni gostobesedno odgovarjala, pa besede ministrov Nastasa Petrovića in Voje Marinkovića so padale težko kakor kladivo na omledne fraze opozicije, s katerimi je opozicija prej mamila svet. Videlo se je, da se vlada čuti trdno in pripravljeno, brez veliko nepotrebnega govoričenja izvesti napovedani načrt. Opozicija se je lahko

prepričala, da nima sredstev, s katerimi bi zrušila vlado in da so bile njene napovedi, s katerimi je tolažila svoje pristaše, ravnotoliko vredne kakor njene prejšnje trditve, da je imel Pašić volivno vlado takorekoč že v žepu. Opozicija bo pa doživela še marsikatero razočaranje, največje pač g. Pribičević, ki se bo lahko prepričal, da je pravzaprav velik prosvetni nazadnjak in da svojemu ministrskemu nasledniku glede prosvetnega pojmovanja, umevanja in udejstvovanja niti do gležnjev ne seže.

Velika večina za vladno deklaracijo.

VSE STRANKE RAZEN RADIKALOV IN SAMOSTOJ. DEMOKRATOV ZA VLADO.

Belgrad, 13. avg. ob 1. uri zjutraj. (Izv.) Na današnji seji je govoril dopoldne poslanec Wilder, ki je postavil vprašanje, ali je prekršen poslovnik s tem, da se debata o vladni deklaraciji konča že danes. Glasovali so Radičević, Jugosl. klub, muslimani, zemljoradniki in vsi ostali razen Pribičevićevcev in 30 Pašičevcev. Pašić sam je glasoval proti. Med drugimi so v debati govorili posl. Majkić, Srečković, Gregorović, Lazić, ki je izjavil, da bo njegov klub glasoval za vladno deklaracijo. Seja je trajala ves večer in ob pozni uri je dobil besedo g. Pašić, ki govori še ob enih polnoči. Seja bo trajala vsekako še do dveh, ker je prijavljenih še nekaj radikalnih poslancev, ki pa najbrž ne bodo vsi govorili.

Radić za vlado.

Zagreb, 12. avgusta. (Izv.) Vaš dopisnik se je razgovarjal s predsednikom HRSS Radićem na njegovem stanovanju. Radić izgleda mnogo bolje, kakor pred svojim odhodom v tujino. V dolgem nad eno uro trajajočem razgovoru je govoril o razmerah v Rusiji in o naših notranje-političnih odnošajih. O tem bo podrobno poročal zastopstvu HRSS. Radić je izjavil, da je v tujini v glavnem izvrševal naloge HRSS ter obveščal tujino o hrvatskem vprašanju, o interesih cele naše države kakor tudi celega Balkana. Od hrvatskega vprašanja ni nikdar ločil od slovenskega. Glede politike v novem političnem kurzu v Jugoslaviji se je izrazil naslednje. Od svojih poslancev zahteva, da glasujejo v Belgradu za vladno deklaracijo, ker išče ta vlada potov za sporazum na parlamentarnih principih in ker je proti korupciji. Zdaj je Pašić odšel in tega se ljudje veselijo, ker mislijo, da je zdaj vse končano. Toda ni! Biti moramo oprezní, da se »stari vampir zopet ne povampirí«.

PAŠIČEVA NAMERA Z RADIĆEM.

Zagreb, 12. avgusta. (Izv.) Današnji »Hrvat« prinaša Radićev razgovor s Skruļjem. V tem razgovoru je Radić povdaril, da se je na potu skozi Berlin sestal s takmošnjimi oblastmi. Ta sestanek je trajal 6 ur. Dalje je povedal, da je prejšnji režim zahteval od Češkoslovaške in Poljske, da Radića uničijo. To je zvedel Radić od sovjetskih oblastí.

KAKO SE JE RADIĆ VRAČAL.

Zagreb, 12. avg. (Izv.) Kakor doznava Vaš dopisnik, niso ob priliki Radićevega prehoda preko meje obmejne oblasti vedele, ali naj Radića zapro ali ga naj na potu stražijo. Vsled te negotovosti je imel vlak tričetrturino zamudo. Vzrok tej zakasnitvi je neka Pašičeva naredba iz januarja tega leta, da se mora Radić ob prihodu na meji prijeti. Pašić je namreč od Cimića zahteval, da Radića ob vrnitvi takoj prime. Cimić pa na to ni pristal. O tem je sklepal sodni stol. Proti njegovi odločbi je državni pravdnik vložil pritožbo, ki pa je bila odbita. Pašić sedaj ni preostalo drugega, kakor da izda obmejnim oblastem nalogo, da Radića primejo. Ker še ta naredba ni bila ukinjena, so fašisti (kakor se je izrazil Radić) prišli trikrat v vlak in ga preiskali, ker so obmejne oblasti hotele Radića prijeti.

RADIĆEVO POROČILO.

Zagreb, 12. avg. (Izv.) Jutri ob 6. uri popoldne bo seja, na kateri bo Radić obveščil HRSS o svojem bivanju v tujini. Njegovo poročilo bo sestavljeno iz treh delov. V prvem delu bo poročal o izvršitvi naročila HRSS, da vsestransko pouči zunanji svet o hrvatskem vprašanju. Drugi del se bo na-

Pašić je v svojem govoru dolgočasen in ne vzbuja nobene večje pozornosti. Njegov govor se smatra kot njegov labodji spev.

Iz debate je jasno razvidno, da se je opozicija v svojih upih varala in je položaj vlade trden. Vse skupine razen radikalov in samostojnih demokratov bodo glasovale za vladno deklaracijo.

• • •

(Telefonska zveza z Belgradom je bila včeraj prekinjena in je bilo zato nemogoče dobiti direktna poročila iz Belgrada. Šele tik pred sklepom uredništva smo dobili kratko poročilo preko Zagreba.)

našal na razmere v sovjetski Rusiji in bo razpravljajal o pristopu HRSS k internacionali. V tretjem delu bo določil dan, katerega se bo vršilo javno zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o odnošajih do vlade. Radić pa bo poročal o angleško-ruskem sporazumu.

Londonska konferenca.

London, 12. avgusta. (Izv.) Strokovnjaki tretje komisije so svoje poročilo končali in so prepustili končno odločitev glavni konferenci. Glede amnestije se je dosegel popoln sporazum.

Pariz, 12. avgusta. (Izv.) Konferenci strokovnjakov bo sledila še posebna konferenca za izvedbo vojaške kontrole v Nemčiji.

Pariz, 12. avgusta. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča, da bodo štiri petine za Nemčijo določenega posojila podpisane v Newyorku.

London, 12. avgusta. (Izv.) Po glavnem svetu konference so se sestali dr. Marx, dr. Stresemann, Mac Donald in Herriot in se posvetovali o izpraznitvi Porurja.

London, 12. avgusta. (Izv.) Memorandum vojaške komisije zahteva, da se takoj prične kontrola oboroževanja v Nemčiji. Prvi kontroli bodo sledile še druge nenapovedane kontrole. Šele potem se bo odločilo, ali naj prevzame nadzorstvo nad oboroževanjem v Nemčiji Društvo narodov ali ne.

London, 12. avgusta. (Izv.) Herriot s tovariši se je vrnil v London z enotno začetnim pravcem. Na zadnji nočni seji francoskega kabineta so končno osvojili stališče, da je zasedba Porurja imela edini namen izterjati reparacije in zato za izpraznitev zasedenega ozemlja Francija ne zahteva drugega nego gospodarske kompenzacije. S tem so odstranjene ovire za rešitev tega vprašanja. — Drugo glavno še nerešeno vprašanje o permanentni francosko-belgijskih železničarjev v Porenju se reši na ta način, da nemški državni zbor v sporazumu s prizadetimi železniškimi organizacijami sklene zakon, glasom katerega se v Porenju zabrani vsak štrajk na železnicah in zajamči nemoten promet.

Rim, 12. avgusta. (Izv.) Odbor 14 se je na današnjem sestanku deloma sporazumel o vprašanju amnestije. Dalje je sprejel sklep, da se gospodarska izpraznitev nemškega ozemlja izvrši v 35 dneh. Stroški za okupacijo, ki jih mora Nemčija povrniti Franciji in Belgiji, se znižajo od 5 na 2 milijardi. Herriot je dalje pristal na nemško zahtevo, da bo imel ameriški delegat pravico posredovati v vseh razpravah, ki se bodo nanašale na aplikacijo Dawesovega načrta.

Padovani in Mussolini.

Rim, 12. avgusta. (Izv.) Bivši veleugledni fašistovski vodja kapitan Padovani, ki je izstopil iz fašistovske stranke, je imel te dni dolg pogovor z Mussolinijem, kateremu politična javnost pripisuje največjo važnost. Padovani, ki uživa tudi med fašisti še največji ugled, je neizprosno pristal na normalizacijo. To svoje stališče je zastopal tudi v pogovoru z Mussolinijem, kateremu je naslikal pravi položaj v deželi. Celokupni narod hoče samo eno: pomirjenje, zakonitost in red. — Sestanek Padovani-Mussolini smatrajo za odločilen uspeh na korist normalizaciji.

ZASEDANJE DRUŠTVA NARODOV.

Ženeva, 12. avg. (Izv.) Dne 23. t. m. se začne novo zasedanje Društva narodov. Obravnavala se bodo vprašanja razorožitve in varnosti. Za Jugoslavijo bo važno vprašanje razmejitev z Albanijo.

PETA OBLETNICA WEIMARKE USTAVE.

Berlin, 12. avgusta. (Izv.) Povodom pete obletnice weimarske ustave so se po vsej državi vršile slovesne prireditve, ki jih niso kalili nikaki dogodljaji. V Berlinu so govorili socialnodemokratski državnozbornski podpredsednik Dittmann, generalni tajnik Centuma in predsednik demokratske stranke. Velike slovesnosti so se vršile v Weimarju in Münstru. V Münstru je vrhovni predsednik v imenu Westfalije izjavil zvestobo do ustave, demokracije, nemške republike in nerazdeljive nemške četnjave. Državni predsednik Ebert se je v svojem govoru spomnil prebivalstva v zasedenem ozemlju in rekel, da sprejema Nemčija težke pogoje londonske konference predvsem zato, da prinese temu delu nemškega naroda človeške pravice in svobodo.

Borzna poročila.

12. avgusta. 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 11. avg.)

Italija 363.60—366.60 (362.70—365.70), London 367—370 (367—369), Newyork 80.13 do 81.13 (79—79.80), Pariz 4.55—4.60 (4.60 do 4.64), Praga 2.40—2.49 (2.385—2.425), Dunaj 0.1129—0.1149 (0.1138—0.1156), Zürich 15.20—15.30 (15.27—15.37), efektni dolarji 79.25 (80.60—81.60).

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskompna banka, Zagreb 122 do 124, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225 do 230, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 110 do 112, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1090 do 1110, Narodna šumska industrija, Zagreb 84, Guttman 695 do 705, Našica 84 do 86, Slavonija 95.5 do 96, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 480, 7 odst. drž. inv. posojilo 64, Vojna odškodnina 122 do 125, Strojne tovarne, Ljubljana 150, Združene papirnice, Vevče 120 do 127.50.

CURISKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 11. avg.)

Belgrad 6.60 (6.45), Budimpešta 0.0070 1/2 (0.00659), Berlin 125.50 (124.—), Italija 24.— (23.95), London 24.12 (24.05), Newyork 530 (529), Pariz 30.— (30.15), Praga 15.05 (15.70), Dunaj 0.0074 1/2 (0.00745).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj 12. avgusta. (Izv.) Efekti: Alpine 425.000, Greinitz 159.000, Kranjska ind. družba 1.000.000, Trboveljska družba 430.000, Hrvatska eskompna banka 108.000, Leykam 230.000, Hrv.-slav. dež. hip. banka 54.100, Avstrijske tvornice za dušik 228.000, Guttman 650.000, Mundus 850.000, Slavex 240.000, Slavonija 83.000.

Devize: Belgrad 880, Kodanj 11.380, London 323.000, Milan 3214, Newyork 70.935, Pariz 4092, Varšava 13.550.

Valute: dolarji 70.460, angleški funt 321.200, francoski frank 4010, lira 3210, dinar 877, češkoslovaška krona 2087.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 12. avgusta. (Izv.) Devize: Zagreb 42.20, Lira 154 1/2, Pariz 193 1/2, London 154.010, Newyork 33.95.

DOPUSTI V ITALIJANSKI ARMADI.

Rim, 12. avgusta. (Izv.) Od 1. septembra dalje odide letnik 1903 na dopust in ostane do prihodnjega poletja pod orožjem samo letnik 1904, tako da bo štela italijanska armada začasno samo približno 150 tisoč mož.

Eksplozija smodnišnice.

Newyork, 12. avg. (Izv.) V Mashville je eksplodirala tvornica za smodnik. Uničenih je 45 milijonov funtov smodnika v vrednosti 28 milijonov dolarjev.

Verska
obnova na Hrvatskem.

(Iz Hrvatske.)

Te dni se je vršil tečaj za Orle-akademike in dijake v Djakovu. Na to sledi nastop seljaških orlovskih društev s konjeniki in narodnimi nošami. Naposled se zbera hrvatski katoliki na evharistični kongres v Osijek, kamor je že zdaj priglasih nad 10.000 udeležencev s celokupnim hrvatskim episkopatom, ki se na to zbere v Djakovo skupaj s slovenskima škofoma na konferenco.

Vse to priča skupaj z marljivim delom hrvatske katoliške inteligence po zadnjih skupščinskih volitvah, ko je doživela hrvatska pučka stranka tako občuten poraz, o novorojenosti pa in rastočem življenju na polju katoliške ljudske prosvete. Povsod po večjih krajih so ostali mali kadri politično zavednih katoliških inteligentov, akademskih starešin, ki so zdaj z vso verno vrgli na ljudskoizobrazovalno delo posebno med mladino. Katoliška duhovščina, posebno v djakovski škofiji, stoji kompaktno za njimi in vrste starega klera, ki je bil za velika vprašanja krščanske obnove javnega življenja brezbržen, se čezdalje bolj redčijo. Mnogoštevilno katoliško srednje- in visokošolsko dijaštvo pa je zanetilo orlovsko gibanje, ki je v kratkem času pognalo korenine tudi med seljaško mladino. Redovniki pa prireajo duhovne vaje, ki niso več kakor doslej omejene na inteligenčne sloje, marveč se raztezajo tudi na ostale stanovce. Tako so na primer letos kmetska dekleta iz djakovske okolice sama prosila, naj se jim priredijo duhovne vaje.

Ta pojav ima prav globoke korenine. Ljudstvo samo uvideva, kam vede razbrzdano, pijanstvo, brezumno zapravljajanje, raztrovano družinsko življenje in podivjanost mladine. Hrvatske politične stranke ne posvečajo prosvetnemu delu med kmetskim stanom čisto nobene skrbi. Tudi radičevstvo je samo politična izpoved, ki ne sega do moralnih globin duše in je zato ne zadovoljuje. Versko čustvo pa je med hrvatskim ljudstvom slejkoprej najjačja sila, ki jo treba samo zbuditi in prav usmeriti. Danes, ko tudi višja duhovščina na Hrvatskem ne tvori več aristokratsko od ljudstva ločenega, privilegiranega in z gmotnimi dobrinami preveč obdarjenega stanu, je pot za versko probujo ljudstva prosta največjih ovir. Radičevščina je za hrvatske katolike sicer drago plačano, toda najboljša šola, ki jih je naučila, kako uporabljati demokratske metode in iskati opore edino v ljudskih masah.

To katoliško prosvetno gibanje, ki ga opravičuje moderni čas in njegove potrebe, ni igrača izvestnega kroga niti sama parada, ampak orje na globoko. Nobena hrvatska stranka in noben hrvatski pokret ne pripravlja svojih pristašev tako temeljito, kakor zavedni katoliški. Njegov neposredni cilj ni političen, ampak kulturni, moralen. Gre za osnovno preobrazbo hrvatske duše, za obnovo duha in srca, za vzgojo čisto novega pokolenja. Bodočnost Hrvatske bo v rokah katoliškega pokreta.

GRŠKE PRITOŽBE PROTI BOLGARIJI.
Atene, 12. avgusta. (Izv.) Polčaj Grkov v Bolgariji je zelo obepen, ker jih Bolgari zelo stiskajo.

K novi situaciji.

(Malo odgovora »Učit. Tov.« z 7. avg. t. l.)
Za nacionalno idejo se je borilo slovensko napredno učiteljstvo vse veke v prvih vrstah narodnih borcev — frazerjev. O tem pričajo: različna »Letna poročila«, »Avstrijski junaki«, »Slava cesarju Francu Jožetu I.«, »Avstrija v zarji slave«, »Oda na c. kr. namestnika v Trstu« itd. itd. Naši bratje Srbi si naj ogledajo vsa ta podobna in literarna dela slovenskih naprednih učiteljev in spoznali bodo kmalu te neustrašene borce nacionalne ideje. Smešno je, a je tudi predrzno, grešiti na račun nepoznanja (od strani bratov Srbov) te vrste boja korifej slovenskega naprednega učiteljstva za nacionalno idejo. Čudno je, da se teh korifej ne loti stid, ko pišejo z isto roko o činih Karadžordževićev, s katero so pisali o činih Habsburžanov in njihovih satelitov. Toliko v to stran za danes. Če pa še ne bo konec takega frazerskega hvalisanja, bo mo odprli javnosti še one vire, ki bodo povedali kakaj je napisal Cankar »Hlapce« na račun slovenskega naprednega učiteljstva.

Dalje govori člankar tudi o napredni ideji. Kaj pa je vaša napredna ideja? Vaša na-

predna ideja ni nič drugega nego nova fraza, katere konec je vedno refren: Žerjav — Pribečević — Pašić. Kdor ne veruje v to važno trojico, je anacionalist, separatist, protidržaven element, temna sila, prevratni element itd. itd. Tak napredna ideja, ki jo vale očetje podrepnjaške »habsburške« literature, ni pač vredna piškavega oreha. Kdo pa vas je silil pisati tako? Teror od nemške nacionalne strani? Teror od strani lastnih bratov, »škorpijoni rimsko-katoliškega naziranja«? Ne bodite smešni! Vse to pisati vam je narekovala vaša suženjska nprav, ki se dvigne do borcev le tedaj, če drže nad njo roke: Žerjav — Pribečević — Pašić. Ko pa zatonejo te roke, pa kričite tako, da se ustraši že vašega kričanja vsak človek in se noče omazati v boju.

Po osvobojenju pravite, da je bilo zopet vse pozabljeno. Zakaj? Zato, ker niste imeli še dovolj moči v rokah! Takoj pa, ko ste dobili s pomočjo Žerjava — Pribečevića — Pašića moč v roke, ste začeli vračati »milo za drago«. Primerjajte vaše čine od leta 1918 do leta 1924 s čini »klerikalne strahovlade«, pa boste videli prav kmalu, da so bili klerikalci v izrabljanju svoje moči proti vam sami — šuštarji. Zaradi zloglasnih draginskih doklad vam ne oporekamo. Te smo obsojali tudi mi! Ali, gospoda, eno samo vprašanje: Kaj bi naredili: Žerjav — Pribečević — Pašić, če bi si drznili naši »Slomškarji« zabavljati javno in po listih, tako kot ste vi slovenski napredni učitelji proti »klerikalni strahovladi«? Po metapi bi bili na cesti kot protidržavni elementi itd., čeprav vemo mi in veste prav dobro tudi vi, da trije močje v 20. stoletju ne morejo tvoriti države pa makari imajo za seboj nekoliko tisočev satelitov. Država je narod in narod odklanja vaše nacionalne in napredne ideje. To ste uvideli posebno napredni učitelji v Sloveniji. Vse vaše naporno in dolgoletno delo v šoli in izven šole vam ni pridobilo niti 3 odst. našega naroda. Pa menite, da boste delali čudeže sedaj! Ne bodite smešni! Dokler se ne božete prilagoditi narodu (a narod ima oči, ušesa in razum), toliko časa bo ves vaš napor jalov! Ne bo uspehov! Tudi vaša trojica vam jih ne bo priborila! Razočaranja tudi v bodoče niso izključena. Izključeno pa je tole: Žerjav — Pribečević, Pašić se na vrnejo nikoli več v taki nemejeni moči kot so gospodarili do sedaj!

Radost pa je čitati vaša sklicevanja na zakon, ustavo, javnost itd. Gospoda, kje pa so bile vse te lepe reči za časa vlade vaše trojice? Prosim vas, povejte, kje so bile? Ni jih bilo in vladalo je — partianstvo! Zakaj ste vrgli šolske nadzornike pristaše »Slomškove Zveze«? Zato ker niso bili šolniki? Ne! Kaj so šolniki morda vaši šolski nadzorniki, izbrani po vaši famozni resoluciji? Koliko je med njimi šolnikov? Niti ena tretjina jih ni! Kaj pa so drugi? Berite vašo famozno resolucijo tako kot se brati mora in takrat boste spoznali, da pomeni besedica organizator priganjač JDS in s tem je povedano vse. Vi si drznete tiskati odstavek o priganjačih itd. razprto! Da vas ni sram! Kaj res ne veste, da ste se s tem izdali? Vi kličete na pomoč pravico! Kje pa je bila pravica takrat, ko se niste ozirali ne na leta, ne na kvalifikacijo, ne na družinske razmere itd. Seveda sedaj ko teče voda vam v grlo, kričite na pomoč za žive in mrtve, a kadar plavate vi, menite, da mora imeti pravica zavezane oči zaradi tega, da ne vidi krivice. Lepa je ta, smešna je ta in žalostna je ta!

Nič se ne bojte! Dr. A. Korošec vam bo delil po pravici! Nasilje pa še ni, če se popravi krivica! Nikjer ni zapisano, da je pravi moč šele oni, ki ga mazili Luka Jelenc in ga potrdi Žerjav — Pribečević — Pašić. To verjamejte morda vi, a s tem še ni rečeno, da je tako tudi res! Čemu razburjati javno mnenje! Delajte res po pravici in cenili vas bodo lastni pristaši in nasprotniki. Toda pri dosedanjem delu, ko je odločevala le klika iz vrst slovenskega naprednega učiteljstva, je niso cenili niti lastni pristaši. Pa naj bi jo cenili njeni nasprotniki! Vi sami ste vedno pisali, da se nasilje užre samo od sebe. Sedaj se je res užrlo in se bo tudi vsako bodoče! Vi ste v novi dobi začeli s silo prvi in zaradi tega je vam odvzeta pravica, tožiti o nasilju tam, kjer se popravlja od vaše klike učinjena krivica.

S. Z.

Občinske volitve v Sloveniji.

IZIDI NA KRANJSKEM:

Lužarje: Kompromisna lista SLS 12 odbornikov, SKS 5.

Turjak: Volivnih upravičencev 338, volilo 227. SLS 125 (9), SKS 102 (8). — Pred tremi leti je bilo razmerje 8 : 8. Zupana je tedaj odločil žreb. Danes je občina definitivno v naših rokah.

Sv. Gregor: Voliv. upravičencev 452, volilo jih je 274, SLS 200 (12 odb.), SKS 74 (5 odb.).

Rob: Izvoljena lista SLS (17 odbornikov) brez volitev, ker je bila nasprotna radi potvorjenih podpisov razveljavljena.

Velike Lašče: SLS 47 (3), SKS 84 (5), Samost. gospod. stranka 24 (1).

IZIDI NA ŠTAJERSKEM.

Ormoški okraj.

Svetkovec: SLS 20 (1), KZ 13 (1), Napredna. gosp. str. 66 (6), Kmet. obrt. zv. 17 (1).

Frankovec: Samo SLS.

Hardek: Samo SLS.

Hum: SLS 5, Kmet. del. str. 2.

Litmer: Samo SLS.

Mihalovci: kompr. lista SLS 6. JDS 3. Zupan SLS.

Pobrež: SLS 80 (5), Združ. kmetje, del. in obrt. 22 (1), Združ. napredna lista 46 (3).

Ormož: Slov. mešč. gosp. str. (SLS) 66 (6), Slov. napr. lista 123 (11).

Pušenci: Gosp. lista 16 (3) (od teh 1 SLS), SLS 24 (4).

Roemanci: SLS 15 (1), Neodv. gosp. str. 33 (2), Del. ljud. str. 70 (5), Kmet. stranka 14 (1).

Samošani: Samo SLS.

Saveci: SLS 69 (6), KZ 43 (3).

Središče: SLS 53 (3), Napr. gosp. lista 119 (8), Napr. kmet. lista 84 (6).

Šalovci: Samo SLS.

Trgovi: SLS 38 (6), Napr. gosp. str. 10 (1).

Vodrance: SLS 63 (5), Gosp. 25 (2).

Sodni okraj Slov. Gradec.

Golovabuka: Samo SLS. 1921: SLS 9, SKS 4, soc. 3.

Legen: Samo SLS. 1921: SLS 12, soc. štiri.

Mislinja: Samo SLS. 1921: SLS 8, socialisti 8.

Otiški vrh: Samo SLS, kakor 1921.

Pameče: Samo SLS, kakor 1921.

Podgorje: Samo SLS, 1921 SLS 12, socialisti 4.

Razbor: Samo SLS, 1921 SLS 10, SKS 3, soc. 3.

Sele: Samo SLS, kakor 1921.

Slov. Gradec: SLS 47 (3), Napr. str. (JDS in NRS) 64 (5), soc. blok 59 (4), Združ. soc. obrt. lista (Nemci) 67 (5). — 1921: SLS 1, soc. 4, Nar. soc. 4, JDS 2.

Stari trg: Samo SLS, 1921: SLS 10, socialisti 6.

Št. Ilj pod T.: SLS 105 (7), Zružena lista SSJ, SKS, KDZ 45 (2), 1921: SLS 11, SKS 2, SSJ 3.

Št. Janž pri Dravogradu: vse tri liste SLS.

Sv. Martin pri Slov. Gradu: SLS 64 (9), gosp. str. 62 (8), 1921: SLS 2, SKS 7, JDS 6, JDS 1.

Sv. Miklavž pri Modrižu: Samo SLS. 1921: SLS 12, SKS, JDS 3.

Sent Vid nad Vald.: Kompr. lista. 1921: SLS 7, SKS 9.

Vrhe: Samo SLS, kakor 1921.

Sodni okraj Šoštanj.

Sv. Andraž nad Pobr.: Samo SLS, kakor 1921.

Sv. Florjan pri Šošt.: Samo SLS, 1921: SLS 10, SKS 6.

Sent Ilj pri Vel.: Samo SLS, kakor leta 1921.

Sent Janž na Vinski gori: Samo SLS, 1921 SLS 10, SKS 6.

Škale: Samo SLS, ker je soc. lista bila razveljavljena. 1921: SLS 7, SKS 2, socialisti 7.

Šoštanj mesto: Soc. 100 (7), mešč. obrtna lista 105 (8), Slov. lista 24 (2). — 1921: soc. 7, zdr. str. 9.

Topolšica: SLS (4), KZ (SLS) 66 (5), soc. 40 (3), SKS 76 (5). 1921: SLS 8, soc. 4, SKS 4.

Velenje: SLS 229 (16), soc. 87 (6), Združena nar. lista 36 (3), 1921: SLS 10, socialisti 14.

Sodni okraj Marenberg.

Brezno: SLS 57 (5). Kand. lista posetnikov in del. 48 (4), od teh SKS 1, JDS 2, SLS 1. — 1921: SLS 11, SSJ 5.

Gortina: Samo SLS.

Janževski vrh: Samo SLS, 1921: SLS 9, SSJ 7.

Muta: Skup. slov lista 27 (1), (SLS), soc. 122 (8), 1921: soc. 10, JDS 6.

Pernice: Samo SLS, kakor 1921.

Remšnik: SLS 93 (13), lista združen. del. in kmetov 30 (4), 1921: SLS 10, SKS 6.

Ribnica: Kompr. lista.

Sv. Anton na Pohorju: Gospod. lista (SLS) 6, JDS 2, SKS 1.

Sv. Primož na Pohorju: SLS 40 (4), Kmet. del. zveza 35 (3), 1921: samo soc.

Trbnje: Samo SLS, kakor 1921.

Vuzenica: Zdr. gosp. lista 1921: SKS 7, SSJ 6 in NSS 3.

Vuhred: Gosp. napr. lista 1921, SKS 2, SSJ 4, NSS 3, JDS 1.

Sodni okraj Konjice.

Bezina: Samo SLS, kakor 1921.

Brezovica: Samo SLS, kakor 1921.

Brezen: Samo SLS, kakor 1921.

Gruševje: Samo SLS, kakor 1921.

Konjice: SLS 64 (8), JDS 65 (9), 1921: SLS 10, JDS 6.

Kot: Samo SLS, kakor 1921.

Laze: SKS lista.

Ljubina: Samo SLS, kakor 1921.

Loče: Samo SLS. Lista gosp. str. (nem-čurji) razveljavljena. — 1921: SLS 10, SKS 6.

Oplošnica: Kompr. lista. 1921: SLS 14, SKS 3, soc. 7.

Padeški vrh: Kmet. del. Zveza (SLS) 31 (6), SLS 17 (3).

Paka: Samo SLS, 1921: SLS 9, SKS 7.

Romarje: Samo SLS, kakor 1921.

Stranice: Sam. napr. gosp. stranka 51 (6), SLS 24 (3). — 1921: SLS 2, SKS 3, soc. 10.

Sv. Kunigunda na Poh.: Samo SLS, kakor 1921.

Sv. Jernej: Samo SLS. 1921: SLS 10, SKS 6.

Tepanje: Samo SLS, kakor 1921.

Toišti vrh: SLS 37 (2), Združ. gosp. str. 74 (5), lista Ambrož 32 (2).

Vitanje: Združ. slov. str. 44 (4), Gosp. mešč. lista (nemščut.) 43 (3). 1921: SLS 2, SKS 2, SSJ 12.

Zbelovo: Samo SLS. — 1921: SLS 8, SKS 4, soc. 4.

Zreče: SLS 124 (12), napr. gosp. str. (JDS) 68 (6). 1921: SLS 8, SKS 3, soc. 5.

Žiče: Samo SLS. 1921: SLS 12, SKS 4.

Politične vesti.

+ Taki so... Pred par dnevi sta imela v narodni skupščini osebni obračun novi notranji minister Nastas Petrovič in bivši notranji minister dr. Milan Srškić (bos. rad.). V tisti debati se je razpravljalo, kdo da je v Macedoniji ubijal komitaše in kdo nedolžne žene in deco. Srškić je pri tem začel v neslanih frazah deklarirati o svojem patriotizmu ter udanosti kralju in dinastiji. Ko je njegova govorniška ognjevitost prispela do vrhunca, mu je zaklical neki radičevce: »Vi ste v Sarajevu izvelikli sabljo in rekli, da boste maščevali kri Ferdinanda in Sofije!« In g. bivši minister so se razburili, zajecjali, pordeli do ušes in — utihnil...

+ Radičevci za vlado. Na podlagi raznih belgrajskih poročil prerokuje tudi ata »Narod« novi vladi samo še tri dni življenja. Nasprotno tem poročilom pa beremo v zagrebških »Novostih« vest, da se je Radič takoj po svoji vrnitvi v Zagreb telefonično razgovarjal s podpredsednikom HRSS g. Predavcem, kateremu je izrekel svojo zadovoljnost nad dosedanjim držanjem poslancev HRSS v parlamentu in mu naročil, da glasujejo pri glasovanju o vladni deklaraciji za vlado.

+ Belgrajski »frankovluc«. Belgrajska »Pravda« je objavila uvodnik pod navedenim zaglavjem in pravi, da so se Pašičevci približali idejam, ki so slične politični zamisli frankovcev. Oni ravno tako nasprotujejo vladi, kakor zagrebški frankovci. Sedaj imajo frankovci svojo podružnico v Belgradu...

Beleške.

Potegniti ali nalagati? V uredništvo lista pride človek. Ta človek pove svoje ime, pove svoj stan in naslov svojega bivališča. Potem pa pripoveduje, da je bil okraden. List sprejme to novico na znanje in jo objavi. Pozneje se pa izkaže, da ta človek ni bil res okraden. Kaj je storil ta človek, ali je on čisto navadno lagal, ali je koga »potegnil«? Kdor še zna slovensko, mu ni treba razlagati posebno na dolgo, da je ta človek lagal in da ni nikogar »potegnil«.

Po svetu.

— M. Edvard Filene na Dunaju. 10. t. m. je dospel v avstrijsko prestolico znani ameriški nacionalni ekonom in bostonski veletrgovec Mister Edvard Filene. Kakor znano, je Filene nedavno razpisal mirovno nagrado v znesku 500.000 dolarjev, ki se ima izplačati za najboljši predlog, po katerem bi se ustanočil resnični in trajni mir. Iz Dunaja se namerava g. Filene podati v Italijo, nato pa k zasedanju Društva narodov v Zenevi.

— General Dawes — skladatelj? Znani avtor poročila izvedencev, ki ga je odobral malone ves svet, je nedavno dovršil koncert za violino op. 1. Skladbo je prvič odigral Fritz Kreisler, ki zelo ceni prvo delo popularnega generala.

— Stoletnica železne ceste. Prihodnji mesec bodo na Dunaju praznovali slavnost ob priliki stoletnice dne, ko je avstrij. vlada podelila prvi privilegij za gradbo železnice. Rečena železna cesta je bila zgrajena med Lincem in Budjevicami in so vozili po nji konji.

— Krupp izdeluje — umetna zobovja. V Kruppovih tovarnah so uredili nov oddelek, v katerem izdelujejo pod vodstvom zobozdravnikov umetna zobovja, in sicer iz jekla, iz katerega so prej izdelovali oklopne plošče.

— Ponarejeni dolarji v Avstriji. V neki graški banki sta bila te dni oddana dva ponarejena dolarska bankovca po 20 in 50 dolarjev. Ponaredba je bila izvršena tako, da je ponarejalec na pristnih bankovcih po 2 in 5 dolarjev kemičnim potom odstranil prejšnji številki in mesto prelepil z novimi. Enake potvorbe so zasledili na Dunaju in v Berlinu ter gre za večjo zločinsko družbo, ki se peča s ponarejanjem.

— Jožef Jellinek — »kralj vlomilcev«. Sedmograška policija je bila iz Bukarešte obveščena, da se je zloglasni vlomilec Jellinek

zopet pojavil na Sedmograškem. Imenujejo ga »kralja vlomilcev«. V zadnjih letih je samo na Sedmograškem izvršil 300 vlomov in v Stari Romuniji 50 rafinirano izvedenih pohodov v trgovska podjetja. Policija ga je imela že trikrat pod ključem, vendar se mu je vsakokrat posrečilo pobegniti.

— Slovanski naseljenci v Ameriki. »Ruski Vestnik«, ki izhaja v Čikagu je prinesel zadnje dni nekaj člankov o slovenskih naseljenih v Ameriki in o njih preteklosti. Zlasti podrobno govori list o Jugoslovanih in o Čehoslovakih. Po statističnih podatkih pri ljudskem štetju v Zedinjenih državah 1. 1920 so našli čez 408.000 Jugoslovancev, za katere je smatrala dotična komisija Srbe, Hrvate in Slovence. Velika večina Jugoslovancev dela v Ameriki v tvorniških podjetjih. Jako dosti jih je pa zaposlenih tudi pri rudarski industriji. Priseljenci iz Dalmacije so čislani kakor izborni mornarji in služijo skoraj na slednjem trgovskem parobrodu. Kulturna stopnja jugoslovanske veje v Ameriki je znatna. Tam izhaja 46 periodičnih listov, od teh je 6 dnevnikov. Hrvatje imajo 19, Slovenci 14, Srbi pa 13 časnikov. Tudi v verskem oziru so razdeljeni: Slovenci imajo 38, Hrvatje 26, pravoslavni Srbi pa 23 cerkva. — Češko-slovaški emigrantje v Ameriki so prišli tja še preje in v večjem številu. Kakor izkazuje statistika ljudskega štetja iz 1. 1920, je živelo več kakor 1.242.000 Čehov in Slovakov, ki so češčino in slovaščino proglasili za svoj materinski jezik. V razliko od ostalih Slovanov niso Čehi in Slovaki naseljeni samo po velikih mestih, temveč v pretežni večini po manjših mestih in selih, ki jih redno po svoje nazivajo. Njih glavna zaposlenost je poljedelstvo in pa kvalificirano rokodelsko delo. Izborna izučena delavstva je med Čehi veliko število. Kulturna stopnja češko-slovaške manjšine v Ameriki je priznana velika in statistični ameriški podatki jih stavijo v znanju čitanja in pisanja precej za Angleži in Skandinavci. Češko časopisje v Ameriki je starega izvora in je doseglo znaten razmah, zakaj tu izhaja 81 čeških ter 40 slovaških periodičnih listov, med temi je 15 dnevnikov. Češko-slovaška manjšina v Ameriki pa ni samo prosvetni faktor, temveč se tudi političnem življenju v Zedinjenih državah odlikuje, kar po sodbi ruskega lista najbolj dokazuje dejstvo, da je več kot 400 oseb češkega izvora, ki so bili poslanci v kongresu ali pa zavzemajo drugače odlično državno dostojanstvo.

Dopisi.

Iz Železnikov. Končane so volitve in nasprotniki so vrgli v svet novico, da so zopet demokratje osvojili našo občino. Da pa pošteni ljudje ne bodo imeli o nas napačnih informacij, zato je naša dolžnost, da nekoliko osvetlimo in ovekovečimo to izmišljeno liberalno zmago. Pred sedajnimi občinskimi volitvami, je bilo razmerje isto kot je danes po volitvah 4:5. Torej niti za las niso napredovali in to naj bo njihova zmaga. Sedaj pa poglejmo na kak način in s kakim naporom so ti naši laži-demokratje obdržali občino v svojih rokah. Treba je imeti pred vsem pred očmi to, da so naši ljudje po večini vsi odvisni od liberalnih mogotcev, ki so jim diktirali: Voli z nami, ali pa si ob delo. Reklamacije pri vol. imeniku od naše strani niso nič pomagale in ljudje, ki vedno bivajo v občini, niso smeli voliti, nasprotno drugi, ki so izseljeni n. pr. v Trbovlje, Tržič itd. so pa ostali v imeniku in so volili. Podkupovalo se je na debelo. Dogodilo se je, da je prišel delavec iz Trbovlj, da je stalno tam in volil, pa so mu plačali vse, pot in stroške, povrhu za nagrado pa 1000 K. Pa to ni bil edini slučaj; navedli bi jih lahko še več z imeni in s pričami. Imeli smo pa tudi v svojih vrstah nekaj izdajalcev, kateri so podali svoje prepričanje za denar. Sedaj pa poglejmo, kako je bilo na volišču. Kroglice je delil bivši in sedanj župan, varuh skrinjice je bil pa znani krčmar. Mislili smo vedno, da je pri volitvah vse tajno, pri nas pa to ni držalo in se je cel čas delalo opazke od strani varuha nasprotne nam skrinjice. Ko so spuščali volilec kroglice v volilno žaro, so se čule besede: Tako je prav, dobro je itd., tako da so vsi navzoči lahko vedeli, kam je kdo volil. Ne vemo, zakaj je bil vlađni komisar tam, in kaj je delal ves ta čas, da ni prav nič opazil tega? S kakim nasiljem se je delalo, naj osvetli samo en slučaj. Volilni upravičenec Jurij Prezeli je bil več dni zaprt v neki privatni hiši, pred volitvami, na dan volitev ga je pa spremljal na volišče (doktor?) medicinec Demšar. Še več podobnih slučajev bi lahko navedli, kako se je omejevala volilna svoboda in kako se je čuvala volilna tajnost. Od naše strani se pa sploh ni nič agitiralo, še manj pa podkupovalo, zato pa čast našim možem in fantom, da so se tako moško in častno držali. Pri nas ni delal denar, kot pri nasprotnikih, saj je javna tajnost, da je nekdo izdal za volitve 40.000 K. Gotovo mu je moralo biti zelo veliko na tem, da obdrži občino še nadalje v svojih rokah in zelo dobro se mu mora goditi v občinski pisarni. Pred kratkim smo slavili tudi otvoritev Sokolskega doma. Oznanjali so sveto, da naš trg še ni videl take slavnosti kot bo ta. Pripravljali so velike stvari, ki so se pa vse razblinile kot Žerjavov cekin.

Cel prevoz, tuje in domačini, je štel vsega krog 400 ljudi. Opazili smo v sprevodu tudi 5 uniformiranih Orjuncjev. Ljudje, ki doslej še niso videli teh črnih prikazni, so rekli, da je to deputacija dimnikarjev. Skratka, cela manifestacija napredne misli je ostala samo na velikih in kričečih plakatih, drugje je pa ni bilo nikjer. V nedeljo dne 17. t. m. praznuje naš Orel 15letnico obstoja. Za ta dan se pripravljajo vse, staro in mlado. Lepo je gledati naše že osiwele moše, s kakim navdušenjem pomagajo fantom, da bodo čim bolj proslavili svoj orlovski praznik. Za ta dan vlada splošno zanimanje po celi naši dolini. Posebno naši okoliški kmetje so se dobro odrezali. Darovali so nam precej mlajev. Pririditev bo celodnevna. Vabimo vse okoličane in tudi oddaljene, da nas posetite v prav obilnem številu. S tem nam boste pripomogli do navdušenja in tudi gnetno. V nedeljo dne 17. avgusta vsi v Železnike. — Bog živi!

Iz Kranja. Z ozirom na dopis v večerajšnjem »Slovenec« ugotovimo, da so proti nakupu Dolenčeve hiše tudi nekateri demokratje, a ne bo toliko iz denarnega ozira, pač pa iz koristolovstva posameznikov. Davkoplačevalci občine gotovo niso za to, da občinski svet denar ne potrebuje razmetava, v tem slučaju pa, ko gre za družino sedmero nepreskrbljenih otrok, vidijo v ukrepu, da občina hišo reši, krščansko-socialen čin! Kdo in kako je katastrofo te stare in ugledne hiše zakrivil in kakšen strankar je dosedanji lastnik hiše, zato tu ne gre — ne moremo pa biti topi napram tragiki, ki povzroča večini prebivalstva našega mesta odkritosrčno sočustvovanje!

Gor. Logatec. V nedeljo dne 3. t. m. so sklicali naši demokratje tajen sestanek svojih zvestih opred pri Riharju, da jih saj nekoliko vzdramijo od silnega udarca, ki jih je zadel po vesti, da imamo novo pošteno delavno vlado. Prišel je sam g. Reiser iz Ljubljane, da jih je nekoliko potolažil, češ ne bojte se, saj ta vlada bo le malo časa trajala, potem pridejo pa zopet mi na površje. Navzoči so mu seveda udano kimali in ko jim je še g. notar pokazal, kako boječi da so »klerikalci« — taki strahopetci ne bodo mogli dolgo vladati, — so se vsi potolaženi vrnili na svoje domove. Pri tej priliki naj glede »klerikalne strahopetnosti« omenimo samo sledeče dejstvo: Ko se je zvedelo o novi vladi so »klerikalci« gorenjelogaški to veselo vest takoj naznanili s plakati vsaj občini. To pa je gospode demokratje tako poparilo, da so vso noč gruntali, kaj bi ukrenili, da bi saj nekoliko paralizirali ta udarec. Skrivali so se po svojih brlogih in če je moral že kdo na cesto, je ves žalosten zrl v tla — in pogruntali so jo. Samega g. srezkega poglavarja so baje naprosili za pomoč in ta — zvest njihov opreda — je ukazal orožnikom, naj odstranijo te plakate. Par plakatov pa spravi naše demokratje v tak strah, da ne morejo spati cele noči in da se saj nekoliko opomorejo od strahu, pokličejo bajonete na pomoč.

Se že gradi! Kaj, kje? Ogromen svetilnik iz Mirim čokolade.

Dnevne novice.

— Pot kralja Aleksandra v Pariz. Belgrajski listi poročajo, da bo kralj Aleksander odpotoval v Pariz v drugi polovici meseca septembra. Spremljala ga bosta ministrski predsednik Davidović in minister zunanjih zadev dr. Voja Marinković. Francoski poslanik na belgrajskem dvoru se je vrnil v Belgrad, da izvrši vse potrebne priprave za to potovanje in se dogovori o programu sprejemnih svečanosti.

— Dobrovoljci in novi minister za agrarno reformo. Glavni odbor zveze dobrovoljcev je obiskal v nedeljo predpoldne ministra za agrarno reformo g. Vesenjaka. Odbor je, kakor poroča »Pravda«, z izjavo novega ministra zelo zadovoljen, ker je obljubil, da bo sistematično podaljšal štiriletni zakup zemlje.

— Gradnja nove železniške proge. Temeljem odloka prometnega ministrstva so se te dni začela dela za gradbo nove železniške proge Niš-Kočane-Prokuplje.

— Carinjenje izvoznega blaga. Finančni minister je izdal naredbo, da morajo carinski uradniki za časa eksportne sezone izvrševati carinjenje tako pred pisarniškim uredništvom, kakor tudi na to ne da bi zato prejeli dosedaj običajne dnevnice.

— Osebnost v. V Krapinske Toplice je dospel med mnogimi odličnimi kopališkimi gosti gospod Dr. G. M. Seguel, primarij angleške bolnice v Mentonu, vitez častne legije in ataširani polkovnik Velike Britanije v Parizu. — Kopališka sezona traja nepretrgoma dalje ter beleži obisk fine publike iz tu in inozemstva. Za posezonsko dobo, s katero stopajo v veljavo znatni popusti, prejema kopališka uprava že sedaj stanovanjska naročila.

— Reški bazen. Sredi tekočega meseca se vrši v prometnem ministrstvu medministrski konferenca, ki bo razpravljala o eksploataciji reškega bazena.

— Izprememba krajevnih imen. Temeljem odloka notranjega ministrstva se izprememene sledeča krajevna imena: v velikobečke-reškem okrožju: Ernestinovac v Banatski Despotovac, Rogendorf v Banatski Dušanovac,

Rudolfsgnade v Kničane; v pančevskem okrožju: Franzfeld v Kraljevo in v bačko-polskem okrožju Feketić v Crno brdo.

— K ukinjenju poštnih uradov. Ker so v zadnjem času mnoge poštne direkcije na lastno pest ukinjale poštne urade, ne da bi se bilo obvestilo o tem pošto ministarstvo, je bila te dni izdana naredba, da se brez ministrskega odloka ne more ukiniti noben urad.

— Uredba o protestantski cerkvi v Jugoslaviji. Ministrstvo za vere je izdalo naredbo, ki odobrava ustanovitev protestantskega cerkvenega distrikta, ki bo — vse do končne organizacije te cerkve — vrhovna cerkvena oblast za sledeče soniorate: Bačka, Banat, Hrvatska in Slavonija (Zagreb), Prekmurje, Slovenija, nadalje za bosanski sinod in cerkveno občino v Belgradu. Razen tega je ministarstvo usvojilo vse sklepe zadnjega cerkvenega zborovanja avguštske veroizpovedi.

— Sremske ceste. Ministrstvo za javna dela je odobrilo kredite za popravilo cest Zemun—Ruma, Vukovar—Vinkovci, Stara Pazova—Golubinci, Pečinci—Subotiče—Tovornik, Batajnica—Urginovec in Novi Karlovci—Indjija.

— Telefon v srbskih vaseh. Minister pošte in telegrafa je izdal naredbo, naj se zberejo podatki o vzpostavitvi telefona po srbskih vaseh. Vsak občinski urad v večjih vaseh bi potemtakem opremil s telefonskimi aparat, ki bi bili zvezani s poštnimi postajami pristojnih okrajev.

— Novi mostovi čez Drino. Ministrstvo za javna dela je odobrilo kredite za montažo novih železnih mostov preko Drine, in sicer pri Višegradu, Bajini Brsti, Ljuboviji in Zvorniku.

— Podpora za zagrebško gledališče. Zagrebške »Novosti« poročajo, da je ministarstvo za prosveto dovolilo 500 tisoč dinarjev podpore za zagrebško gledališče.

— Odbor za pomoč po povodnji prizadetim. Ker je zadela prebivalce v občini Polhov gradec velika nesreča, se je sestavil odbor za pomoč ponesrečencem. Dobra sreča prosimo, naj priskočijo prebivalcem na pomoč. Blagohodne darove sprejema županstvo Polhov gradec.

— Nova železniška proga. Po odredbi ministrstva za promet so pričeli te dni z delom na novo transirani progi Niš—Kočane—Prokuplje.

— Preureditev selske službe pri poštah v Murski Soboti in Škofji Loki. Od dne 1. avg. 1924 se dostavlja po vseh treh selskih okrajih pošte Murske Sobotice vsak dan razen ob nedeljah, in ne več samo po trikrat na teden.

— Od dne 1. avg. 1924 se dostavlja v dosedanjem III. selskem okraju škofjeloške pošte vsak dan razen ob nedeljah, dočim se je dostavljalo prej samo ob ponedeljkih, sredi in petkih. Obenem so se izločili iz tega okraja kraji: Hosta, Pungert in Gostče, ki tvorijo z Binkljem, Virlohom, Trnjem, Križno goro, Beštrom in Vincarji nov IV. selski dostavni okraj. Tudi v tem kraju se zdaj dostavlja vsak dan razen ob nedeljah.

— Novi šmarnogorski zvonovi. Pred kratkim se je sešel v St. Vidu odbor, ki si je nadel nalogo, da stori vse, da omogoči nabavo novih zvonov na Šmarni gori. Zvonovi naj bi bili bronasti, taki, kakršni so bili pred vojno. (Veliki težak 52 centov, drugi 22, tretji pa 13 centov.) Darove sprejema odbor za nabavo zvonov v Vodicah in pa uprava »Slovenca«. Ker je ljudstvo zelo zavzeto za to, je upati, da bo potrebna vsota kmalu nabrana. Tudi naše naročnike iskreno prosimo, da vsaj z malim darom omogočijo nabavo zvonov!

— Ponesrečen voznik. Na cesti iz Celja proti Petrovcam se je splašil posestniku Josipu Godici konj. Potegnil je voz čez kup gramoza tako silno, da je padel mož z voza. Kolo mu je šlo čez levi prsni koš. Dobil je težke poškodbe in so ga morali prepeljati v bolnico.

— Ni v redu! Iz Borovnice nam poročajo, da tamonajša železniška uprava pošilja železničarje — mizarje in delavce — da pomagajo graditi »plesišča in paviljone« za Sokolski dom, torej v svrhe, ki z železniško upravo nimajo nobenega stika. Delavci pravijo: Ako morajo železničarji graditi veselne prostore, zakaj ne bi železniška uprava v Borovnici dovolila tudi, da bi se delavcem napravila drva za zimo?

— Nesreče. V Borejcih v Prekmurju je čevljarškemu mojstru Kosu Ivanu zmečkala parna mlatilnica levo roko. Vsled teške poškodbe je bil oddan v bolnico v Murski Soboti. V opokarni Hraštiška Petra v Vitanju je delavec vozil glino in pri tem tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. — Oddan je bil v bolnico Rdečega križa v Konjicah. — Na lesenem skladišču Feliksa Stareta v Radomljah si je delavec Lekše Alojzij pri padcu na hlođ izpahnil desno nogo. — Na parni žagi Franca Kuralta v Kranju se je drvar Dagarin Anton s sekiro tako močno usekal v desno nogo, da je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnici.

— Sumljivega tujca je aretirala celjska policija. Mož je imel poln nahrbtnik raznega vlomilnega orodja.

— Narodna knjižnica v Belgradu. Prosvetno ministarstvo je razpisalo natečaj za uredništvo Narodne knjižnice v Belgradu. Knjižnica se otvori že letos.

— Konj je udaril 7 letno Marico Papičevico iz Bistre s kopitom po glavi. Odpeljali so jo takoj v bolnico, kjer pa je kmalu umrla.

— Pariški bankir in njegova pot skozi Zagreb. Te dni so privedli v Zagreb pariškega bankirja Simeona Dantona, ki je bil pobegnil iz Pariza, kjer je zapustil pasiva v znesku 20 milijonov frankov. Neslavnega Dantona so izročili v Veliki Kikindi rumunske oblasti naši policiji v svrhu nadaljnje istradicije do Rakeka, kjer ga bodo izročili italijanski policiji. V Zagrebu je Danton zaprosil za zdravniško pomoč, in sicer radi nekega abscesa na nogi. Policijski zdravnik mu je dovolil tri dni odpotitka, ki si ga sme na svoje stroške privoščiti v nekem zagrebškem hotelu. Ker je skušal Danton ta odpotitek zavleči, je policija naposled odredila njegov odhod. Zanimivo je pa sledeče: v Zagrebu mu je zmanjkalo denarja in neka pariška banka mu je na brzojavno prošnjo nakazala večjo vsoto denarja, čeprav znašajo njegova pasiva 20 milijonov frankov. Danton se bo v spremstvu policijskih detektivov peljal v II. razredu, vendar pa na svoj račun.

— Nepričakovana sreča je doletela ruskega uradnika Znamenkova v Sarajevu. Dobil je iz Švice poročilo, da je podedoval po nekem sorodniku pol milijona švicarskih frankov. — Služkinja Mara Stojanovičeva pa je zadela dobiček v vrednosti 150.000 Din.

— Ustrelil se je v Belgradu zagrebški trgovec Franjo Pileš. Zadel se je v prsa; poškodba je težka in ni gotovo, če bo okrevljal. Vzrok samomora ni znan.

— Nesreča. Na Sušaku se je pripetil vsled neprevidnosti žalosten slučaj. Uradnik Milan Sadnič je ustrelil s svojo lovsko puško, ki se mu je pri snazenju sprožila, svojo 17 letno nečakinjo Blanko Budnar. Zadel jo je v prsa in je bila v trenutku mrtva. Sadniča so aretirali.

Primorske novice.

p Goriška škof. kronika. Oskar Pahor, doslej upravitelj župnije St. Peter pri Gorici, je nameščen kot upravitelj župnije v Mirnu. — Novomašnik Franc Kodrič je nastavljen kot kaplan v Kobaridu. — Ivan Baloh, vikar v Zagorju, je stopil v pokoj; župnijo upravlja sedaj Franc Rožič, preje kaplan v Knežaku.

p Prosvetni dom. Goričani so uvedli akcijo, da zgrade za društveno matico — »Prosvetno zvezo« v Gorici lasten dom. P. Z. je ognjišče in središče vsega slovenskega narodnega življenja v Primorju. To tembolj, ker je oblast razpustila nad 30 tamkajšnjih slovenskih izobraževalnih društev in mora za prireditve skrbeti neposredno Zveza sama. Sedaj Zveza nima zadostnih prostorov niti za prirejanje navadnih tečajev, kamo-li telovadnih. Lastni dom je zanj neobhodni pogoj za uspešen razvoj njenega dela.

p Skupna akcija slovenskih in nemških poslancev proti omejitvi lastninske pravice. Te dni so se sešli v Rimu slovenski in nemški poslanci, da uvedejo skupno akcijo proti odloku, ki na tako krivičen način omejuje lastninsko pravico obmejnega prebivalstva.

p Zborovanje »Dijaške zveze« prepovedano. Furlanski prefekt je v zadnjem hipu prepovedal zborovanje ozir. tečaj goriške Dijaške zveze, ki je bil napovedan in od oblasti že tudi dovoljen za dneve 12., 13. in 14. t. m. v Pečinah pri Sv. Luciji. Prefekt »smatra«, da zborovanje ni imelo zgolj kulturne svrhe, ampak je šlo za protitalijansko propagando. Zborovanje zato zabranjuje iz razlogov javnega reda. Odlok o prepovedi je izšel dan pred začetkom zborovanja — 11. t. m., ko so bile vse priprave dovršene in je večina dijakov že odšla na pot. To je tembolj nezmišljeno, oziroma zlobno, ker odlok o prepovedi ne navaja niti drugega dokaza o pretevezni protitalijanski propagandi kakor citate iz okrožnice D. Z. povodom zborovanja, ki jo je oblast imela pač že davno v rokah. Italijani bi lahko vedeli, da se s takimi ukrepi ne udusi nobenih idej, pač pa zadnje simpatije, ki žive v srcih tlačenih.

OGLASE

za prvo velesejmsko številko »Slovenca«, ki izide v znatno povečanem obsegu, sprejema naša uprava le še danes ves dan in jutri dop.

Ljubljanske novice.

Ij Pogreb † Mihe Moškerca. Pogreb g. urednika Mihe Moškerca se je vršil večeraj popoldne ob 5. Velika množica iz Ljubljane in okolice se je zbrala pred hišo žalosti, da izkaže pokojnemu zadnjo čast. Zlasti številno so bile zastopane delavske in prosvetne organizacije, ljubljanski župan dr. Perič, zastopstvo občinskega sveta ljubljanskega, načelstvo SLS itd. Moški zbor »Ljubljane« je zapel pred hišo žalosti žalostinko »Usliši nas, Gospod«, nakar se je formiral veličasten sprevod, v katerem je bilo videti pet društvenih zastav. Pri železniškem viaduktu je »Ljubljana« zapela »Blagor mu«. Po končanem cerkvenem ob-

redu na pokopališču sta se poslovila od pokojnega urednika Smodej v imenu tovarišev urednikov pokojnega in g. dr. Gosar v imenu Jug. Stokovne zveze in Delavske zveze. Pogreb je bil priča, kako je bil rajni splošno spoštovan in priljubljen. Svetila mu večna luč!

Ij Sv. maša zadušnica za pok. Mihaelom Moškercem se bo vršila v četrtek 14. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi oo. frančiškanov.

Ij Polaganje temeljnega kamena pri Mladinskem domu. Nedeljska slavnost pri polaganju in blagoslovitvi temeljnega kamna za novi Mladinski dom se je prav slovesno izvršila. G. Stolni dekan Ignacij Nadrah je imel v kapeli starega Mladinskega doma sv. mašo, pri kateri je imel povodom blagoslovitve temeljnega kamena za novo zgradbo zelo lep, primeren nagovor. Po božji službi se je razvil veličasten sprevod k novi zgradbi, katere temelji so že položeni in se je začela stavba že dvigati od tal. G. dr. Zamjen je pozdravil več tisoč glav broječo množico v prisrčnih besedah, nakar je imel urednik Smodej slavnostni govor, v katerem je z vneto besedo svlžlo plemenito in potrebno delo za mladinsko vzgojo in pomen mladinskega doma ter se zahvalil ameriškim rojakom za njihovo darežljivost, ki je omogočila, da se je mogla stavba začeti graditi. Zastopnik mošćanske občine in zastopniki raznih karitativnih in prosvetnih društev, med njimi zastopnik Prosvetne zveze in zastopnica Krščanskosocialne zveze, so izrazili voščila. G. stolni dekan Nadrah je blagoslovil temeljni kamen. Predno se je vzdal, je bilo položenih v pločevinasto škatljo, ki se je vzdala pod temeljnim kamenom, več zanimivosti sedanjega časa ter pergamentni papir s kratkim orisom znamenitih zgodovinskih dogodkov iz sedanjega časa. Zastopniki so dokument podpisali. Lepa slavnost, ki ji je prisostvoval med drugimi tudi vladni zastopnik svetnik Lašan, je bila nato zaključena.

Ij Blagoslovljenje temeljnega kamna »Doma za duhovne vajec«. V torek dne 12. t. m. je blagoslovil presv. g. škof A. B. Jeglič temeljni kamen »Doma za duh. vajec« v Ljubljani v prisotnosti provinciala jugos. provincije družbe Jezusove o. Antona Prešerna. Slovesnost je bila prisrčna in skromna, kakor se spodobi za hišo, ki je posvećena miru in zbranosti. Delo hitro napreduje, do zime bo ta lična zgradba pod streho. Bog daj temu važnemu podjetju mnogo plemenitih dobrotnikov med duhovniki in laiki, da se bo moglo čez leto dni dovršeno slovesno blagosloviti in posvetiti svojemu namenu v obnovu in poglobitev verskega življenja med Slovenci.

Ij Policijske vesti. V zadnjih 24 urah je bilo prijavljenih 50 ovadb in sicer 6 tatvine 4, radi kaljenja nočnega miru 6, radi prestopka cestno policijskega reda 30, radi navijanja cen 2, radi pasjega kontumaca 4, radi prekoračenja policijske ure 2, radi prehitre vožnje 1 in radi prepovedane igre v gostilni 1.

Ij Aretacije. Aretirali so sedem oseb, m sicer Alojzija Glavača radi postopanja, Franceta Henca radi pijanosti, Cirila Legata radi javnega nasilstva, Ignacija Verbića radi pijanosti, Antona Rodeta radi beračenja in Leona Klančnika radi poneverbe.

Ij Zastrupil se je hlapec Anton Izanc. Izpil je steklenico lizola. Prepeljali so ga v bolnico.

Ij Pobegnili je od doma hčerka delavke v tobačni tovarni Frici Tomše, Sofija Tomše.

Ij Prijeli so radi razgrajanja in vriskanja po Prešernovi ulici 59 letnega Franceta Korosca. Ugotovili so, da je za pet let izgnan iz Ljubljane in da ga zasleduje tudi deželno sodišče ljubljansko radi poneverbe zlate ženske ure.

Prosveta.

pr »Francuska doba u hrvatskoj Iliriji« (1809—1813). Priopćio Boško Stiska. Krajši spis, ponatis iz »Filatelista«, ki je izšel kot donos k zgodovini hrvatske pošte.

IV. Ljubljanski velesojem.

Poziv vsem razstavljalcem. Slavnostna otvoritev letošnjega velesoja se vrši v petek dne 15. avgusta ob pol 10 dopoldne. Opozarjamo še enkrat vse razstavljalce, da bodo ja sigurno v četrtek dne 14. t. m. zvečer z opremo svojega prostora popolnoma gotovi. V petek po sedmi uri zjutraj se ne bo pustilo dovažati blaga na sejmišče, ne delati po paviljonih. Polgotove koje med otvoritvijo niso v čast in v interesu tverkezamudnika.

Poštni urad Ljubljana Velesojem. Za časa velesoja bo poslovala na sejmišču pošta in telefon z nazivom Ljubljana Velesojem. Uradne ure za blagajniško službo od 9. do 12. in od 15. do 17. ure, za ostalo poštno, brzajavno in telefonsko službo pa od 9. do 18. ure.

Velesojemski stanovanjski urad posluje od danes 13. t. m. od 8. ure dopoldne do 25. t. m. v permanentni pisarni na glavnem kolodvoru (baraka poleg restavracijskega vrta). V velesojemskih stanovanjskih zadevah se je obračati do tega urada istotam in ne več na magistrat, oziroma na velesojemsko ravnateljstvo. — Telefon št. 736.

Cvetlični nasadi na letošnjem velesojem. Velika množina najraznovrstnejših industrijskih in obrtnih izdelkov na velesojem ubija pri pregledovanju duh gledalca, ker mu je nemogoče predelati vse vtise, katere zadobi. Vsled tega bo tudi v tem oziru preskrbljeno za obiskovalca, da se mu oko razveseli pri pogledu na krasno cvetje in zelenje, katero bo sejmišče spremenilo ne v park, marveč v pravcati vrt. Pogled z glavnega vhoda proti čehoslovaškemu paviljonu je bajen. Najraznovrstnejše cvetje je razvrščeno v razne cvetlične skupine, vmes se ti kažejo razne eksotične rastline, mogočne palme te spominjajo na južne kraje. V vseh teh cvetličnih nasadih se vidi večja roka strokovnjaka, ki je to uredil res prvovrstno. Moramo na tem mestu pohvaliti ljubljanskega umetnega in trgovskega vrtnarja Antona Feranta z Ambrozevega trga, ki nam je letos kot velesojemski vrtnar sejmišče ozaljšal in odel v slavnostno obleko. Na velesojem bo razvidno, da tudi slovenska vrtnarska obrt napreduje, prepričali se bodo vsi, da naši vrtnarski strokovnjaki z ozirom na gospoda Antona Feranta v ničemer ne zaostajajo za drugimi inozemskimi.

Radio-telefonija in telegrafija na letošnjem velesojem. Epohalna iznajdba radio-telefonije je našla tudi na letošnjem velesojem svoje mesto. Gradijo se že antene, na posebnem prostoru poleg sejmске restavracije se je postavil majhen paviljon, v katerem bo slišati v večernih urah najboljše koncerte evropskih velemest brezžičnim potom. Zanimanje za to napravo je veliko, vsaj jih je malo, ki poznajo skrivnost in uspeh te najnovejše iznajdbe človeškega uma. Ljubljanski trgovec g. ing. Gaberšček je dobil od znamenite tovarne Lorenz na razpolago potrebne aparate za velesojem, kar bo velike važnosti za obiskovalce tudi s poučnega stališča. V občie bo letošnji velesojem prinesel toliko novosti, da jih bo pač nemogoče pregledati vse in se načuditi velikemu razvoju industrije in tehnike.

NI POTREBNO, da Vas muči revmatizem in trganje v križu, ker »Reumatis« odstranjuje bolečine v najkrajšem času. Glavna zaloga za Ljubljano in okolico je lekarna Leustek.

Cerkveni vestnik.

c Praznik Marijinega Vnebovzetja se je nekdanj praznoval tudi kot praznik Marijine smrti (doutmitio). Tako se ta praznik še zdaj slavi v vzhodni cerkvi kot praznik Marijine smrti; cerkvenoslovansko se imenuje Uspenije (odtod ime Uspenskiij). Staro izročilo, da je bila Marija takoj po smrti v nebo vzeta, je po jeruzalemskem škofu Juvenalu (5. stol.) ohranil sv. Janez Damaščan v svojem 2. govoru za praznik Marijine smrti; ta govor se navaja v latinskem breviju dne 18. avgusta. — Z ozirom na skupno češćenje M. B. pripočajo rimski papeži, da naj se katoličani pri

Marijnem češćenju spominjajo vzhodnih kristjanov in molijo za obnovitev cerkvene edinstva. Sedanj sv. oče Pij XI. je v okrožnici 12. novembra 1923 pisal: »Vzhodne Slovence njihova posebna ljubezen in pobožnost do velike deviške Matere božje razlikuje od krivovercev in jih približuje katoličanom; to je vez za obnovitev edinstva.« Še obširneje je o tem pisal Leon XIII. Lepe misli obeh papežev so zbrane v letošnjem letnem poročilu Apostolstva sv. Cirila in Metoda v knjižici »Kraljestvo božje«.

Naznanila.

»Ljnhljana« bo imela namesto jutri, skupno vajo danes, v sredo, ob 8. uri zvečer.

Kamniška podružnica SDZ priredi na praznik 15. avgusta pop. ob 3. v Društvenem domu v Domžalah Župančičevo »Veroniko Deseniško«. Z Bogom za narod!

Delo v organizacijah, cerkvenih in kulturnih je eno najvažnejših del v današnjem času. Fantovski tabor pri Sv. Jakobu ob Savi dne 24. avgusta bo tej važni točki posvetil posebno pažnjo. V organizacijah je naša moč, pa tudi naša rešitev. Zato fantje in moške pridite!

Šolski vestnik.

V zavodu »Ubogih šol. sester« v Šmihelu pri Novem mestu se začne ljudska in meščanska šola kot na drugih zavodih. Sprejemajo se tudi še učenke kot notranje gojenke, ki imajo v zavodu vso oskrbo.

Narodno gledališče.

Za časa Ljubljanskega velesoja od 15. do 25. avgusta priredi uprava Narodnega gledališča v Ljubljani več opernih in dramskih predstav. Na dan otvoritve velesoja, to je v petek dne 15. t. m. se vrši v opernem gledališču slavnostna predstava na čast gostom velesojemске otvoritve in sicer se vprizori pri tej priliki Rimski Korsakova opera »Carjeva nevesta«. Vstopnice za to predstavo so od danes, srede, dalje na razpolago pri dnevi blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. ure in od 3. do 5. ure popoldne. Nadaljni potek predstav objavimo prihodnje dni.

Poštni vestnik.

Otvoritev pošte v Križah na Gorenjskem, izprememba okoliša tržiške pošte ter zatvoritev pošte na Brezjah. Po naredbi poštne in brzajavnega ministrstva št. 24.201 z dne 27. maja t. l. se otvori dne 16. avgusta 1924 v področju ljubljanskega poštnega ravnateljstva nova pošta z javno telefonsko govorilnico in brzajavno postajo s telefonskim obratom z imenom »Križe na Gorenjskem«. Okoliš nove pošte bodo tvorile iz kriške občine vasi: Breg, Golnik (Maljeva brda, Na bajerju), Gozd, Križe, Novake, Pristava, Retnje, Sebenje, Spodnje Duplje, Spodnje Vetrne, Steničnem, Zadrage, Zgornje Duplje, Zgornje Vetrne, Ziganja vas (Novine), potem iz kovorske občine vasi: Bistrica (Ročenca), Brdo, Brezje, Hudo, Hušica, Kovor, Loka in Zvirče, ki se izločijo iz tržiškega poštnega okoliša. Pomožna pošta Duplje se podredi novi pošti, pomožna pošta Brezje se pa obenem zapre. Selski pismonoša bo dostavljal vsak dan razen ob nedeljah po vaseh: Pristavi, Bistrici, Brezjah, Hušici, Hudem, Kovorju, Zvirčah, Loki, Retnjam, Bregu, Ziganji vasi, Sebenjem, Golniku, Steničnem, Sp. Vetrnem in Zg. Vetrnem.

Dan vplačila na čekovnih položnicah. Ravnateljstvo poštne hranilnice v Belgradu je z odlokom št. 3718 z dne 23. julija 1924 odredilo, da ne smejo pošte sprejeti nobene položnice, na kateri nista napisana od pošiljatelja dan in leto vplačila.

Izprememba voznega reda za poštno vožnjo Dolenja vas pri Ribnici — Ribnica na Dolenjskem. Enkratna poštna vožnja na teden med Dolenjo vasio pri Ribnici in Ribnico na Dolenjskem in obratno je bila s 1. avgustom preložena od sobote na četrtek.

Orlovski vestnik.

Trebanjsko orl. okrožje priredi 24. avg. v Višnji gori svoj okrožni Tabor. Ob pol 7. uri sprejem gostov. Ob 10. sv. maša na prostem, nato tabor. Popoldne ob 3. uri javna telovadba. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe pri orlovskem odseku v Višnji gori. Prijatelji orlovstva pridite! Bog živi!

Za podzvezne tekme dne 17. avgusta je polovična vožnja dovoljena. Ugodnost velja od 14. do 20. avgusta.

Koroško orlovsko okrožje vabi na svoj telovadni nastop, ki ga priredi 17. avgusta v Starem trgu pri Slovenjgradcu. Ker smo morali 3. avgusta radi prehudega naliva telovadbo prekiniti, je ta prireditev samo popoldanska. Začetek ob 2 pop. V slučaju slabega vremena se vrši ob 3 akademija v dvorani hotela Goll v Slovenjgradcu. — Bog živi!

Turistika in sport.

Planinske izkaznice. Vse planince ponovno opozarjamo, da dobe po odredbi občnega zbora člani SPD. vozne olajšave ter članske olajšave v kočah le z društveno legitimacijo opremljeno s sliko. Zato naj si vsak član nabavi tako legitimacijo v društveni pisarni na Poljanski cesti šte. 12. — Osrednji odbor SPD.

Darovi.

Mesto venca na grob † g. Mih. Moškera je darovala uprava »Slovenca« deškemu sirotišču v Marijanišču vsoto 400 Din.

IZJAVA.

Berce Ivan, čevljarski mojster, drž. vzgojelišča nam je poslal izjavo, da ni identičen z Bercetom, kateri je delal revizije pri odsekih in se izdajal za načelnika odseka.

Izpred sodišča.

Poziv proletarcem! Gabrijel Žetko in Peter Čermelj sta bila obtožena, da sta med vožnjo iz Zaloga v Ljubljano razdeljevala letake z napisom »Proletarci, proletarke, državljanji! Pozivamo vse delavce in kmete na samobrambo proti Orjuni. Iztrebimo orjunske morilske zalego! Na plan!« Oba sta priznala, da sta res razdelila nekaj letakov, ki jima jih je dal neki neznanec. Nista pa jih niti prečitata in nista poznala vsebine. Tudi označbe, katere tiskarna jih je tiskala, ni bilo na letakih. Sodišče je temu zagovoru verjelo in sta bila oba obtoženca oproščena.

Fantovski pretep s smrtnim izidom. Posestnik Franc Šerjak je naprosil fante iz sosesčine, da so mu pomagali postaviti kozolec. Ko so bili z delom gotovi, jim je dal žganja in fantje so se za »likof« precej dobro pokrepčali. Med njimi sta bila tudi brata Ivan in Jože Kraljič iz Iške Loke. Med njima in tovarišem Alojzijem Smoletom je pa prišlo kasneje na cesti do prepira in pretepa. Smole je baje napodil fante z besedami: »Spat smrkovi!« Kmalu nato se je privlekel Smole v Šerjakovo hišo ves krvav. Imel je težko, globoko zevajočo rano na vratu in rano na roki. Vratna rana je bila smrtna. Prerezani je imel fant obe žili in sicer odvodnico in dovodnico. Ko so ga vprašali kdo ga je oklal, je še rekel: »Bezgar me je,« nakar se je onesvestil in se ni več zavedel. Obtožena Kraljiča sta tajila in ko so našli pri enem okrvavljen nož, se je izgovarjal, da mu je tekla kri iz nosa in je prijel za nož z okrvavljen roko. Sodišče pa temu zagovoru ni moglo verjeti, posebno ker so vse priče potrdile, da so videle Smoleta v pretepu z njima in ker jih je pokojni sam obtožil pred smrtjo, da si niti določno povedal, kateri ga je zaklal, marveč se je samo izrazil: »Bezgar me je.« — Obsojena sta bila radi težke telesne poškodbe in sicer Janez na 14, Jože pa na 10 mesecev težke ječe in bosta morala plačati vse stroške in pa precejšno odškodnino očetu umorjenega fanta.

Mark Twain:

Najin italijanski vodnik.

(Konec.)

Spet pozorno motrenje pisanja.

»A, sam je to napisal, ali kdo drugi?«

»Sam napisal, Kristof Kolumb pisava njega sam, sam ga napisal.«

Tedaj je doktor odložil pisanje in je dejal:

»Resnično, videl sem v Ameriki štiri-

najstletne dečake, ki so znali bolje pisati.«

»Pa to je velika Kristo...«

»Ne vprašam, kdo je bil. To pisanje je tako grdo, da nisem videl še nikoli kaj gršega. Ne mislite, da naju boste imeli za norca, ker sva tujca. Še nisva tako zabita. Če imate res kaj čudovitega, kar se pisave tiče, tedaj pokažite brži! Če ne — pa rajši greva.«

Odšli smo. Vodnik je bil zelo poparjen, vendar se je zdelo, da hoče še nekaj poizkusiti. Nekaj je imel, s čimer naju je menil iznenaditi.

»A, gentlemen, vi priti z menoj. Pokazati vam lepega, strašno lepa kip od Kristof Kolumb. Strašno, gršno, tako lepa kipl« —

Odvedel naju je h krasnemu Kipu, ki je bil zares lep. Potem je odskočil in se je postavil:

»A, vidite vi, gentilmen, lepa, strašno lepa kip od Kristof Kolumb! Grozno lepa kip, prekrasna podstavek.« Doktor je dvignil očala, ki jih je imel nalašč za take namene.

»A, kako ste rekli, kako je bilo ime temu gospodu?«

»Kristof Kolumb, velika Kristof Kolumb!«

»Kristof Kolumb, veliki Kristof Kolumb? No, kaj pa je naredil?«

»Amerika našel! Amerika našel! — O vrag!«

»Ameriko odkril? To pa ne bo tako. Saj sva midva iz Amerike. Nikoli nisva slišala ničesar o tem. Kristof Kolumb — prijazno ime. Kaj je že mrtev?«

»Corpo di Baccho! Trissto led!«

»Za čem je umrl?«

»Ne vem to. Ne znati povedati to.«

»Mogoče za kozami?«

»Ne vedeti jaz, gentilmen! Ne znam reči, na kaj on da umreti.«

»Za ošpicami nemara.«

»Mogoče — mogoče — ne znam. Mi-

sliti, na kom umreti da on že.«

»Kaj še živijo njegovi starši?«

»Ne—mo—goče!«

»A, kaj je kip in kaj je podstavek?«

»Santa Maria! To njegova kip. To njegova podstavek!«

»A — da, vidim, vidim! Srečna misel, prav srečna misel. Ali je to prvič tukaj, da je ta gentilmen kip?« Te šale vodnik ni razumel; vodniki ne utegnejo pojmiti otenkov ameriškega dovtipa.

Prav zanimivo je bilo tudi z rimskim vodnikom. Včeraj sva bila spet tri do štiri ure v Vatikanu, v tem čudežnem svetu samih posebnosti. Večkrat nama je bilo, da bi celo kaj občudovala. Prav težko sva se premagovala; vendar se nama je le posrečilo, kar se bržkone še ni posrečilo nikomur, ki je bil v vatikanskih muzejih. Vodnik je bil ves zmeden, ves v zadregi. Skoraj bi si bil obrusil pete, tako je tekal okrog, da bi bil kaj posebnega izteknil za naju. Pokazal nama je vso svojo umetnost — vendar zaman — ničesar naju ni zanimalo. Kot poslednjo stvar si je bil pripravil nekaj, kar se mu je zdelo najbolj čudovito: kraljevsko egiptovsko mumijo, ki je bila mogoče ena izmed najbolj ohranjenih, kar jih je na svetu. Odvedel naju je tja. To pot

si je bil tako svest zmage, da je bil spet tako vznemirjen kot prej.

»Vidite, gentilmen, mumij, mumij!«

Mirno in premišljeno je doktor dvignil očala:

»A, Ferguson — kako ste že rekli, da se je pisal ta gentilmen?«

»Pisal? Nima imena on! Mumij! Egip-

tovski mumij!«

»Da, da. Tukaj rojen?«

»Ne! Egipetovski mumij!«

»A tako. Bržkone Francoz?«

»Ne! — ne Francoz, ne Romano! Egip-

tojen.«

»V Egiptu rojen! Še nisem slišal o tem. Bo že kak tuj kraj. Mumija — Mumija! Ka-

ko je miren, kako resen! A, kaj je mogoče že mrtev?«

»Sacrebleu! Biti mrtev dri disoč led!«

Zdaj se je okrenil doktor navidezno jezno proti vodniku. »Kaj hočete s takimi bedarijami! Kaj naju hočete imeti za nor-

ca,« ker sva tujca in sva prišla, da bi se česa naučila? Grom in strela! Pojdite mi izpred oči s svojimi starimi okostnjaki! Če imate takega lepega, svežega mrliča — pokažite ga — sicer pa primojdunaj, da vama razbijeva črepinjole!

Gospodarstvo.

Naše železniške tarifne razmere

Za časa vojske so se ukinitve določbe za skladišča ali reekspedicijska mesta glede vkladščinih in reekspediranih pošilk, vsebovane v II. dodatku tarife I. oddelek B.

Ni treba posebej poudarjati, da prinašajo te reekspedicijske določbe velike koristi tako trgovstvu kot drugemu ljudstvu. Iz tega vzroka so jih naše sosednje države uveljavile takoj po prevratu v polnem obsegu in sicer v Češkoslovaški dne 1. junija 1921 v sledečih postajah: Beregsás, Beregsom-Mezekasón, Bratislava, Bubny, Hradec Králové, Kolín, Košice, Mělník, Nitra, Olomouc, Plzeň, Preštice, Střekov, Ústí nad Labem, Zatec, Zidenice; v Neški Avstriji pa dne 1. novembra 1921 v postajah: Bregenz, Feldkirch, Graz Ostbahnhof, Innsbruck Haupt- und Westbahnhof, Linz, Salzburg, Wels, Wien Freilager am Schüttel, Wien Lagerhaus, Wien Speicher, Wien Zwischenbrücken, Wien Winterhafen.

Da se čimprej vpostavimo normalne razmere ter se dvigne trgovina in promet tako, da ne bo naša država zaostajala za drugimi državami z dobrimi prometnimi prilikami, so tudi pri nas skladišča in veletrgovci zaprosili pri kompetentnih železniških oblastih, da se jim dovolijo reekspedicijske ugodnosti v smislu II. dodatka, tarife I. oddelek B, vendar so bili odklonjeni iz razlogov, ki nikakor ne drže.

Ponovne vloge v tej zadevi z navedbo vzrokov na prometno ministrstvo niso še bile rešene — dosedaj je sploh večina takih vlog v ministrstvu zaspala. — Upamo, da jih bo novi g. prometni minister zbudil iz sna.

Kot vzrok, da se ne dovolijo reekspedicijske ugodnosti, se je v glavnem navajalo, da nimamo dosedaj še zveznih tarifov, v sled česar bi izračunavanje refakcij delalo težko.

Če imajo vse druge države že zdavnaj tu- in inozemske tarife, nam je nerazumljivo, zakaj ju nimamo tudi mi. Ako nasprotujejo inozemskim zveznim tarifom politični momenti, bilo bi lahko že davno mogoče, vpeljati tuzemske zvezne tarife za promet med programi državnih železnic in programi bivše južne železnice. Mnenja smo vendar, da se nahajajo tudi v naši železniški službi strokovnjaki, ki bi tako delo mogli dovršiti.

Ne glede na to, da nimamo zveznih tarifov, glasi se zadevna reekspedicijska določba pod točko III d sledeče:

Ako obstoje med prvotno odpremo in novo namembno postajo direktni vozarski stavki, se uporabijo pri gornjem računanju. Če se reekspedira v postajnih zvezah, v katerih od prvotne odpreme postaje do nove namembne postaje direktni vozarski stavki ne obstoje in pridejo na potu radi kake delne proge zvezni tarifi v poštev, tedaj se računa za v potu ležečo zvezno progo tovarnina po zvezni tarifi in za izven nje ležečo delno progo po lokalnih tarifih, ako ne zahteva reekspedient drugega po tarifu dovoljenega in zanj ugodnejšega zaračunavanja tovarnina.

Iz tega predpisa je razvidno, da niso potrebni za reekspedico zvezni tarifi, temveč se samo postavi lomljena tovarnina nasproti direktni tovarnini in je torej vseeno, če se uporabljajo lokalni ali zvezni tarifi.

Za pošiljko moka 10.000 kg, ki pride iz Sombora v Ljubljano in se v Ljubljani vkladščini ter kasneje pošlje v Novo mesto, plača se na tovarnini

Sombor—Ljubljana 3.170 Din
Ljubljana—Novo mesto 750 Din

Skupno ... 3.920 Din

Če bi uživalo skladišče reekspedicijske ugodnosti, bi znašala tovarnina za to pošiljko samo 2.770 Din, torej 1.150 Din manj, od česar male reekspedicijske pristojbine. Vred tega bi se blago tudi konzumentu lahko toliko ceneje oddajalo.

Predstojajoče dokazuje, da so reekspedicijske ugodnosti potrebne v procvit trgovine in prometa in bi iste prinašale občinstvu radi zmanjšane tovarnine koristi, železnici pa nobene škode, kar se pa tiče inozemstva, bi pa ta napredek v tarifnem oziru gotovo prinesel naši državi večji ugled.

Novi g. prometni minister naj blagovoli posvetiti temu vprašanju svojo posebno pozornost ter ukreniti, da se tozadevne vloge v najkrajšem času ugodno rešijo.

g Novosadska borza. Nova pšenica Din 360—365; koruza Din 270—273; oves Din 300; moka bazis nulerca Din 560—565; otrobi Din 195—200. Tendence milačna.

g Sušaški gospodarski krogi proti projektu eksploatacije sušaško-reškega bazena. Sušaški trgovci in industrijanci so na svoji seji ostro protestirali proti projektu glede eksploatacije sušaško-reškega bazena potom zasebnega kapitala.

g Naša trgovina z Ameriko. Po podatkih trgovskega ministrstva severoameriških Združenih držav je v preteklem fiskalnem letu, ki je trajalo od 1. julija 1923 do 30. junija 1924, Unija izvozila v Jugoslavijo svojih produktov za 522.000 dolarjev, Jugoslavija v Unijo za 256.000 dolarjev.

g Tržaški promet. V prvi polovici t. l. je znašal uvoz po železnici 6.5 milijonov stotov, izvoz 8.8 milijonov stotov. Uvoz po morju je dosegel 10.8 milijonov met. stotov, izvoz pa 5.25 milijonov met. stotov. Skupno je znašal promet 11.3 milijonov met. stotov. V prvi polovici l. 1913. t. j. v zadnjem normalnem letu pred izbruhom svetovne vojne, je tržaški promet znašal 31.6 milijonov met. stotov. Letošnji promet v prvih 6 mesecih je dosegel torej že 99.2 odstotkov predvojnega, normalnega prometa.

g Diskontna obrestna mera v Avstriji. Dunajski bančni krogi pričakujejo, da bo avstrijska Narodna banka zvišala svojo diskontno obrestno mero na 15 odstotkov.

g Zvišanje zakonite obrestne mere v Avstriji. S prvim avgustom t. l. se je zvišala zakonita obrestna mera za civilnopravne obveze od 5 na 10, za trgovskopravne obveze pa od 6 na 12 odstotkov.

g Kovinast denar v Bolgariji. Bolgarska Narodna banka jemlje sedaj iz prometa vse novčance od enega in dva leva, v kolikor so poškodovane in neuporabljive ter jih nadomešča z novim denarjem iz aluminija. Mnogi denarja iz aluminija, ki se sedaj nahaja v prometu, popolnoma krije potrebe bolgarskega denarnega prometa. Pri nas bomo pa na kovinast denar menda še čakali.

g Bolgarska zunanja trgovina. V prvi polovici t. l. je znašal bolgarski uvoz 2 milijardi 725 milijon. levov, izvoz pa je za 2 milijardi 51 milijonov. Napram istemu razdobju lanskega leta je uvoz narasel za 239, izvoz pa za 256 milijonov levov.

g Angleško ruska trgovska pogodba. Angleška visoka financa se protivi temu, da bi bodoče rusko posojilo kotiralo na Stock-Exchange (t. j. londonski borzi).

g Suficit v nemških državnih financah. Po oficijelni statistiki so znašali v tretji desetini julija t. l. nemški državni dohodki ca. 261 milijonov zlatih mark, izdatki pa 211 milijonov. Od 1. aprila letos pa do 31. julija t. l. so dohodki prekašali izdatke za 47 milijonov zlatih mark.

g Obtok bankovcev v Rusiji. Po izkazu državne emisijske banke je bilo dne 1. t. m. v obtoku 41 milijonov 750.000 červoncev (ali 417 in pol milijona zlatih rubljev).

g Sueški kanal. Družba za eksploatacijo sueškega prekopa je imela v prvih 7 mesecih t. l. dohodkov 108 milijonov frankov napram 105 milijonom v isti dobi pr. leta.

g Norveško posojilo v Ameriki. Norveška vlada je dobila pri National City Bank of New-York posojilo v znesku 25 milijonov dolarjev po obrestni meri 6 odstotkov.

g Ugodna žetev v Ameriki. Na podlagi tozadevnega poročila poljedelskega ministrstva v Washingtonu se ceni produkcija letošnje žetve v Združenih državah na 814 milijonov nasproti 786 milijonov bušlov v preteklem letu.

g Diskont v Ameriki. Iz Newyorka poročajo, da je Federal Reserve Bank v Newyorku znižala svojo diskontno obrestno mero od 4 in pol odstotka na 3 odstotke.

Platnena industrija.

Industrija platnenih izdelkov, družba z o. z. Jarše, pošta Domžale, Slovenija, SHS.

V vseh panogah gospodarstva se postopoma vrši industrializacija domače obrti. Primitivna lesena priprava se umika železnemu stroju, idilične prostore koč zamenjuje tvornica s svojimi velikimi dvoranami, utrudljivo ročno delo nadomešča električni pogon. Kvantiteta izdelkov se nenavadno dviga, kvaliteta se izboljšuje. Tudi v socialnem oziru prinaša ta preobrat koristi, ker je zaposlitev mogoča tudi tam, kjer dotična obrt nima tal.

Tako izpodirajo železni stroji tudi lesene stavbe. Kdor pozna belokranjsko domačo obrt tkanja in vezenja, bo z velikim zanimanjem primerjal in zasledoval razliko le-te z industrijo, ki stremi za tem, da viša pri isti kakovosti množino izdelkov s pomočjo elementarnih sil. Nova sicer tudi tvornica ni, ker temelji ves obrat na istem sestavu kot pri ročni obrti, vendar je uspeh pri mašinarici nedvomno kolosalen.

Slovenija ima samo eno tvornico platnenih izdelkov, ki obratuje v Jaršah pri Kamniku. Tam, kjer je stal nekoč Majdičev mlin, se širijo sedaj popolnoma novo in moderno opremljeni objekti »Industrije platnenih izdelkov«, koje ustanovitelj je naš veleindustrialec Peter Majdič. Industrija ima svoj železniški tir, ki je speljan s kolodvora Jarše-Mengeš v 2 minuti odaljeno tvornico. Poleg stanovanjske vile se širijo 3 veliki objekti in več manjših pritliklin. V glavnem objektu je v pritličju na desno nastanjena uprava s pisarnami, na levo in v ozadju so prostori za snovanje, namakanje, likanje, zlaganje platna. Zanimivi so v teh oddelkih stroji za snovanje (Abschermaschinen) in stroj munga za svetlikanje platna, ki je edini v celi Jugoslaviji. Zraven je strojni oddelek s turbino in generatorjem novejšega kova z električnim pogonom 120 HP. V naslednjem oddelku je stiskalnica, nato pa skladišče, kjer je pripravljen že številni naročeni izvoz v balah z originalno varstveno znamko (delo ak. slikarja M. Gaspari-

ja). V ozadju je glavna dvorana, kjer obratuje 90 strojev, med temi 22 širokih, ki tkejo platno, široko od 180—260 cm.

Iz pritličja vodijo stopnice v nadstropje, kjer šumi v večjem oddelku zopet 50 stativnih strojev. Orjaški ventilator čisti in menjuje neprenehoma zrak; okna so velika, svetla. V vrstah so pritrjeni stroji, za vsakim strojem delavka domačinka, ki vodi stroj. Povsod niti, kakor napete strune — tu bele, tam sive, tam pisane — med njimi streljajo čolnički sem in tja, da jim komaj slediš z očmi, in pred delavko narašča, se zgiba in se sedita platno. Takoj poleg je nekaj manjših oddelkov s stroji za pasme za vratila in za osnove. Ves ta obrat je priprava za stavine stroje.

V posebnem objektu, ki stoji poleg glavnega poslopija, pa vzbujajo mnogo pozornosti 36 specialnih Jacquardovih strojev, na katerih teče vsaka nit zase in se spaja na belem damastu v različne okraske, največkrat cvetice.

Stroji neprenehoma šume, zdi se ti, da stojiš v ogromnem ulnjaku. Iz prediva niti, prameni, vretenca, čolnički, osnova in končno stativni stroj, ki šumi in izklada surovo platno. Le-to gre skozi snovalni stroj, kjer se platno očisti, da ga potem poseben stroj namaka. Odtod pokladajo platno pod mungo (teža 30 tisoč kilogramov), da se platno lika in svetli. S posebnim strojem ga še stiskajo, zgibajo in zavijajo v originalne pošiljke. Izvoz beleži navadno domače platno, gradel, damast, cvilili; rjuhe, prte, prtice, brisače itd. najboljše kakovosti, ki se vse lahko meri s českim platnom.

Končno je ta industrija tudi velikega pomena v socialnem oziru, ker zaposluje 180—200 delavnic moči iz kamniške okolice; največ je delavk. Za solidnost industrije jamči precizni velikanski obrat, strokovnjaško nadzorstvo in številni izvoz. Najboljša reklama tega edinega podjetja v Sloveniji pa je ravno ta solidnost domače industrije, ki ima na letošnjem velesejnu velik lastni paviljon J št. 405, nasproti sejmškemu uradu.

Dolžnost naših trgovskih krogov pa je, da se ne zatekajo k inozemskim industrijam, ako imajo sredi Slovenije lastne solidne izdelke, ki po kakovosti presegajo marsikatero izdelke tujih družb. Režija je na ta način manjša, predmet cenejši in konzumenti zadovoljni — kar je vendar pogoj vsake res uspešne trgovine.

T. G. Merkur.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Cas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padašina v mm
11./8. 21 h	735.9	18.1	1.0	jasno s. v.	—
11./8. 7 h	735.2	16.1	0.7	megla	—
11./8. 14 h	733.7	21.9	1.7	jasno j. z.	—

Dobra, poštena in vestna oseba želi takoj službo KUHARICE in gospodinjke kje na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 4618.

Dijak z dovršeno nižjo gimnazijo želi primerno službo. Prednost ponudbe z dežele. — Več pri upravi lista pod števil. 4580.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

33

Starec nenadoma zavpije in dvigne roko, pa se hitro pomiri.

»Le zmerjajte — saj zmerjate vedno! kaj bi bili morali takrat storiti, Vam moram vendar kaj povedati. Dovolj žalostno je, da mora kaj takega pripovedati ženski star mož. Ko ste vedeli, kako je z Hellmichovo Marto, bi se bili morali odpovedati bogatemu Hartmannovemu sinu: Vzemite deklet, h kateri spada. Da, to-to-to!«

Zenska se porogljivo smeji.

»Saj bi bil lahko — saj je imel izbiro.«

»Seveda! Saj je tudi že izbral! Toda Vi ste preglasno ropotali z mošnjikom, in tako je storil neumnost in vzel Vasko«

To jo je razkačilo.

»Gottlieb, ti si star, predrzen, predrzen capin; ti si —«

»Recite mi vsaj, Vi, gospa! Zdaj jih imam sedemdeset; sem že toliko star, da me lahko vikate. Od Vas ne morem več slišati, ti!«

Skočila je s stola in hotela oditi, toda premislila se je. So ljudje s topo, slabo vestjo, ki imajo od časa do časa na udarci nekako veselje.

»Kot da sem jaz kriva — kot da sem jaz kriva,« pravi s kratkim, nervoznim nasmehom.

»Vi ste mnogo krivi, gospa, mnogo več, kot si mislite. Pravega dediča Hartmannovega premoženja n. pr. ste Vi spodili —«

»Ali si neumen?«

»Recite, Vi, gospa! In neumen nisem, vsaj zelo ne. Glejte, dobro vem, da nezakonskega otročiča nihče ne mara, zlasti, če je mati uboga, potem pa še manj. Preiščite vso deželo: vsaka vas ima cerkev. Mišliti bi moral, da prebivajo v vsaki vasi krščanski ljudje. Temu pa ni tako! Kajti povsod so zapuščeni otročiči, in to je sramota, ki vpije do neba. In kaj pravijo celo ljudje, ki se imajo za prav krščanske, če je storil bogat fant ubogo deklet nesrečno: »Daj ji vsak teden tolar, da ne pogine od lakote, in vzemi bogato deklet, pa si zopet na svojem.« Glejte, gospa, to so lopovi, in če prav poznam Boga, s tolarjem pač ne bo zadovoljen. Jim bo že pokazal, tistim, ki to zagovarjajo. Če bi bil jaz duhovnik, ne bi pustil nikogar k poroki, ki bi pustil drugo deklet z otrokom. Kajti otrok je nekaj svetega in ima pravico, ki se ne da odkupiti z denarjem.«

Gospa se poskuša smejati.

»Takih zmešanih pridig sem že navajena od tebe.«

»Pridiga to ni, gospa. Za pridigovanje sem preveč neumen. Pa tako si marsikaj mislim, če stopam dneve in leta za plугоm.«

»To bi bilo lepo gospodarstvo, če bi moral vsak fant, ki se je spozabil s kako lahkomišljeno deklinjo, to potem vzeti.«

»Naj si prej premisli! Naj rajši kozole zažge ali po krivem priseže, kakor da bi kaj takega storil. Otroka na svet spraviti, za katerega se ne more brigati! In če se vendar zgodi, saj smo vsi slabi ljudje, če ne more potem vzeti dekleta in katerega-

koli vzroka — ubožstvo ni nikak vzrok — če torej ne more, se mora vendar vse življenje brigati za otroka, kot da bi bil njegov zakoniti otrok! Ne sme ga pustiti, da se potika okrog kakor izgubljena ovca, kazati mu mora pot skozi življenje in pot k Bogu.«

Starec se trese in gospa skloni nekoliko glavo, potem se pa zopet kratko in trmasto zasmeje.

»Rajši kozole zažgati ali krivo priseči, ti si pa lep svetnik.«

»Lahko mi verjamete, gospa, da nisem še nobenega kozolca zažgal in še nikdar po krivem prisegel. To sem rekel samo kot prisposodob. Mislim sem samo, da je tak človek, ki pusti otroka, še slabši kakor požigalec ali krivopriseznik. Kajti kozole, ta stane mogoče nekaj tisoč tolarjev, in kriva prisega, ta stane mogoče nedolžnega ječo, a slab oče stane otroka vse. Življenje! In mogoče še več!«

»Tako slabo torej misliš o svojem gospodarju?«

»On tega ni prav umel. Takrat je bil mlad, neizkušen človek, takrat je naredil, kakor je v navadi. Če bi mogel zdaj to popraviti, bi to storil. Proti gospodu Hartmannu nimam nič, prav nič.«

Prežeče in nezaupno ga pogleda. Gottlieb takoj nadaljuje:

»Gospod Hartmann je čisto dober človek. Prav težko mu je v srcu, da je prišlo takrat tako.«

Strastno vzroji gospa.

»Misliš, da mu je hudo, da je mene —«

»Hudo mu je, da čakata stara Hellmichova še vedno zastoj poročila o hčeri. Niste še pomislili tega, gospa? Niste še po-

mislili, da je morala Marta poginiti, ker ni nobenega poročila —«

Solze privro staremu Gottliebu v oči.

Gospa se obrne od njega. Gottlieb si upa zadnje:

»In glejte, Winter Robert, to je tudi tak siromak, ki se potika po svetu kot izgubljena ovca. Ta je tudi tak, ki nima nikogar, ki je vesel, da ima trdno streho nad glavo. In če hoče tukaj gospod Hartmann storiti kako dobro delo, ga pustite, da to stori!«

Gospa se hitro obrne in pogleda Gottlieba ostro v oči.

»Že vem, kaj mi je storiti,« pravi in odide.

13. poglavje.

Staro leto je umiralo. Ne v težkem smrtnem boju, v topem umiranju se je blizalo koncu. Oči so mu zastrle težke sence oblakov, udje so otrpnili, komaj da se je slišalo lahno jokanje iz globočin.

S temnega zvonika vabi zvon k zadnjim večernicam leta, zvonček duhovnika, ki hoče dati umirajočemu letu zadnji blagoslov.

S pobočij, samotnih pristav, iz temnih vrat prihajajo ljudje in gredo močje in s potrjim srcem za glasom zvona. Mirno gredo, kakor gremo mirno skozi mrtvaško hišo, in če govorijo o starem, smrti izročenem letu, o njegovih napakah in vrlinah, delajo to s pritenjem glasom.

Nekdo ne gre v cerkev, nekdo ne sliši svarečega vprašanja duhovnikovega: »Kdo obhaja danes zadnji Silvestrov večer na zemlji?«

To je Hartmann. Doma sedi

(Dale sledi.)

Za UČENCA oziroma ob enem KOMPANJONA

h kakemu mesarju želi vstopiti 27 leten mladenič pošt. rodbine s 25.000 Din premoženja. Naslov v upravi pod številko 4596.

Sedlar. pomočnik

išče mesta. - Ponudbe na I. PETERNELJ, p. Hrastnik.

KUHARICA

samostojna, perlekt., se išče za Zagreb. Predstaviti se je hotel STRUKELJ, 17. avg. ob 9. dopoldne. — Broh.

Sortir. namizno SADJE

dobavim v letoš. seziji vsako množino. Resni reflekt. naj vpošljejo ponudbe s ceno na upravo lista pod 4650.

KUPIM VEČJI

BUKOV GOZD za sečnjo. — Ponudbe pod »BUKOV GOZD« 4632 na upravo »Slovenec«.

POSOJILO

50—100.000 dinarjev

IŠČE ugledna trgovska tvrdka za eno leto proti dobremu obrestovanju. Ponudbe pod šifro TRGOVINA 4653 na upravo »Slovenec«.

Elektrotehn. podjetje Alojzij Arhar in drug

Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta 47, prevzema vsa elektrotehnična dela, gradnje manjših elektrotehničnih daljnovodov in instalacij po najnižjih cenah. Točna posrežba! 3917

SPREJME se dober, trezen in zanesljiv**ŠČETARSKI MOJSTER**

ki bi bil zmožen samostojno voditi delavnico in poučevati vajence. — Nastop s 1. septembrom t. l. Hrana, stanovanje ter sploh vsa oskrba v hiši. Prednost imajo neženjeni. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod številko 4541.

P. n.

šivilje gospodinjic

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

„GRITZNER“

V VSEH OPEMAH za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarjski stroji „Adler“ kakor: cilindri, levoročni in krojaški.

Pouk v **vezenju** ter **krpanju perila** in **nogavic** (istočasno) brezplačno **edno** le pri:

Jos. Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo.

Vsem, ki prihajajo v Belgrad, priporočam svojo slovensko

gostilno »TRIGLAV«

KRALJICE NATALIJE 2 :: ZELENI VENAC 11 preskrbljeno z dobro domačo hrano, dobrim vinom — po zelo zmernih cenah. — Vsakemu sem na razpolago tudi s potrebnimi informacijami.

IVAN KRIZNER.

J. NEŠKUDLA

tvornica cerkvenih paramentov, zastav in orodja

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

vabi preč. duhovščino, cenj. društva in dr., da si ogledajo bogato razstavo cerkvenih paramentov, od priproste do najfinejše in najpopolnejše izdelave, cerkvenih in društvenih zastav, ter vsega cerkvenega orodja kakor kelihov, ciborijev itd.

v češkoslovaškem paviljonu

na letošnjem VELESEJMU V LJUBLJANI. 4656

RESTAVRACIJA

»OFICIRSKEM DOMU« ljubljanske garnizije

se odda na javni licitaciji

katera se vrši dne 18. AVGUSTA t. l. ob 9. uri v Oficirskem Domu (kasarna Vojvoda Mišića). — Ponudbeniki imajo položiti kavcijo 10.000 dinarjev. — Od strani Oficirskega Doma se stavi restavraterju na razpolago potrebne prostore z inventarjem in razsvetljavo. — Podrobna pojasnila daje kapetan Koprivec (komanda Drav. div. obl. »Zvezda«, 2. nadstopnje) vsak dan od 16. do 17. ure.

Zahvala.

Za vsestransko izraženo globoko sožalje in sočutje povodom smrti našega predobrega, nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Rado Kocha

transportnega kontrolorja drž. železnice

se tem potem vsem najsrčneje zahvaljujemo, posebno g. ravnatelju Borku in višjemu centralnemu inšpektorju Vidicu, kakor tudi vsem ostalim za njih številno častno spremstvo na njegovi zadnji poti in za poklonjene krasne vence in šopke. — Iskrena hvala tudi gg. pevcem za njih gniljive žalostinke.

Ljubljana - Spodnja Šiška, dne 11. avgusta 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

Kože polhove in od vseh drugih divjačin, kupuje skozi celo leto in v vsaki množini D. ZDRAVICA, trg. usnja, Ljubljana, Sv. Florijana ulica št. 9. 4500

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovratno barvanje **ANTON BOC** Ljubljana, Selenburgova ul. št. 6/1. Gynce-Viž 49.

Franc Erjavec

„pri zlati lopati“ trgovina z železnino Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (pri Hammerschmidt)

priloga svojo bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmaški „Portland cement“ po niski ceni.

TRBOVELJSKI PREM OG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. - Placilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30, I. nad., desno.

„SLOVENEK“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

za oglase

v tem med našim ljudstvom po deželi najbolj

najbolj

prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

priporočljiv!**Tvrdki „JUHAN“ d. z o. z. Ljubljana.**

Vaš izdelek daje jedem, zlasti juhi prijeten okus: kdor se ga privadi, ga težko pogreša. Zelo ugodno učinkuje tudi na APETIT IN PREBAVO.

Pojzkus, napraviti iz vode, kuhine zelenjave in »Juhana«, brez mesa okusno juho, se je POPOLNOMA POSREČIL.

»Juhan« se z mirno vestjo lahko povsod priporoča in je podjetju le čestitati, da se je posrečilo pripraviti DOMAČ izdelek, ki nadkrijuje dozdaj pri nas vpeljane.

S spoštovanjem

Julija Jaklič

voditeljica gospodinjskih tečajev.

USTANOVLJENA leta 1846.

TELEFON števil. 563.

Gradbeno podjetje**G. Tönnies družba z o. z. Ljubljana**

PIŠARNA: Dunajska cesta števil. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. — ENODRUŽINSKE HIŠE v opeki in »Heraklitu« (najcenejši stavbni način). — PROJEKTI za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz lastne opekarne se nudi po konkurenč. cenah lepo, močno žgano OPEKO. — Z lastnega gramozoloma vse vrste PESKA. — ZALOGA vsega gradbenega materiala na MARTINOVI CESTI.

Posetite od 13.-25. avg.

IV. VZORČNI VELESEJ V LJUBLJANI

NAJUGODNEJŠA PRILIKA za nakup vsakovrstne najboljše in najcenejše robe tu in inozemstva. Velesejske legitimacije se prodajajo v denarnih zavodih vseh mest in dajejo pravo na 50% znižano vožnjo tudi na brzovlakih (razen S. O. E. in br. 3, 6.) PRIRODNE KRASOTE SLOVENIJE, STANOVANJA PRESKRBLJENA Dnevne vstopnice se dobe pri blagajnah za ceno Din. 10.—.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga obračajte pozornost na večtrgovino manufakturnega blaga **VILIM PICK**

podružnica MARIEOR, Aleksandrova 26, središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334. kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni posrežbi.

NA DEBELO! NA DEBELO!

NOVO! NOVO!

Največje zanimanje

vlada za zgradbo stanovanjskih hš v sistemu

„Seidel“

ker je zidanje v tem sistemu tehnološko in ekonomsko dovršeno, najhitrejše in najcenejše. Splošno pozornost vzbujajo

nosniki sistema „SEIDEL“

kateri nadomeščajo lesene stropnike, že ezobeton-ske preslade itd., Natančneše podatke dobite pri stavbenem podjetju JAKOB ACCETTO, sin Ing. Viktor Accetto in drug, Ljubljana, Tabor števil. 2.

Lastni paviljon na sejmišču!

Dekoracijske rastline

Razstavljalcem velesejma naznanjam, da imam vedno na razpolago dekoracijske rastline, lavorje, palme in druge rastline v odkup in posojilo. Pojzve se v CVETLIČARNI VIKTOR KORSIKA, Ljubljana, Kongresni trg. 4617

Papir v rolah

z našneno firmo in reklamo

se dobiva pri

Pantić in drug

Beograd

Povečavanje slik

Po vsaki poslani fotografiji v najmo-dernejši in umetniški izpeljavi. Izvršitev slik v tušu, sepiji, koloritu, akvarelu in olju.

V vsaki zaželeni veličini.

Izvršitev dopisnih kart v bakrotisku in bromsilbru (originalne fotografije). Zahtevajte cenike in obračajte se na jedini zavod v državi.

Umetniško nakladni zavod **Jos. Čaklović, Zagreb**

Meduličeva ulica 12.

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slov.).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebliji za železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, žebliji za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave, železne brane, zobje za brane kljuge za podobe, zid itd., vijaki z maticami, zakovice za tenderje, kotle in mostove, vijačni čepi, verige.